85/1
XL. ÉVF. • 1985. JANUÁR 3. • ÁRA : 4,50 Ft
PAJTÁS

MI ÚJSÁG, MÓKAMESTEREK

Magukat is kifigurázzák, hogy másokat mulattassanak. Azt képviselik, amire olyan nagy szükségünk van az életben: a derűt, a vidámságot

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A VESZÉLY UTCÁN ÉS OTTHON IS LESELKEDIK RÁD, DE NEM MINDIG HÍVJA FÖL MAGÁRA A FIGYELMET. VIGYÁZZ HÁT!

GERTRUDIS ÖCCSE. KÉT LÉPCSŐVEL FELJEBB. A VIDÉK CSÖNDJE. EGY SZÁL PIROS RÓZSA.

VOLT EGYSZER EGY EDZŐ, AKI BAJNOKOK SORÁT NEVELTE. VAN EGY VERSENY, MELYET TIZEDSZER RENDEZTEK MEG AZ EMLÉKÉRE...

margó

BOLDOG ÚJ ÉVET!

A leggyakrabban használt három szavunk ezekben a napokban. Talán kissé el is koptatjuk a fényüket, amint gépiesen ismételgetjük őket. Még akkor is, ha az adott pillanatban tényleg őszintén kívánjuk, hogy szüleink, rokonaink, barátaink, ismerőseink számára valóban boldog legyen az új esztendő.

A baj csak az, hogy az óhajoknak és kívánságoknak van egy komoly szépséghibájuk: kizárólag a mesékben teljesülnek. A valóságban meglepően kevés jóságos tündér vagy lengő szakállú varázsló nyüzsög körülöttünk, hogy lelkünk legapróbb rezdüléseit, kívánságait haladéktalanul teljesítsék.

A valóság nem más, mint jellemünk, magatartásunk, cselekedeteink összessége, a valóság tehát — leszámítva természetesen az előre nem látható katasztrófákat — egész egyszerűen tőlünk függ. Ha ebből a nézőpontból szemléljük az eseményeket, a „Boldog új évet!" kívánság tartalma egyszeriben újra kifényesedik, az elkoptatott szavak visszanyerik szép és őszinte értelmüket. Mert ebből a nézőpontból nyilvánvalóan következik, hogy a boldog új évért valamennyien felelősök vagyunk.

Jellemünkkel, magatartásunkkal, cselekedeteinkkel.

Az unalmas közhely rögtön megtelik izgalmas tartalommal, ha önmagunkban végiggondoljuk, mit is tehetünk mi magunk azért, hogy szüleink, rokonaink, barátaink, ismerőseink az új esztendőben valóban boldogok legyenek.

Személy szerint, mi egyedül talán nem sokat. Viszont ismerünk egy másik, nem kevésbé közhellyé koptatott igazságot, miszerint sok kicsi, sokra megy. Ebből pedig igazán gyerekjáték kiszámítani a következményeket. Az embernek körülbelül húszan kívánnak boldog új évet. Mármost, ha mind a húszan komolyan veszik ezt a jókívánságot, és hajlandók is tenni valamit a megvalósulásáért... szóval nem könnyű belátni, hogy csakugyan boldoggá tehetjük egymás számára ezt az 1985-ös esztendőt.

Persze, ne áltassuk magunkat. Gondjaink, keserveink, panaszaink így is lesznek. Az élet érdekesebb és bonyolultabb minden mesénél. És a boldog új év talán szegényebb lenne ezek nélkül a gondok, feladatok, harcok nélkül. Végül is a siker, a diadal boldogságát csak azok érezhetik, akik legyőznek bizonyos akadályokat.

De az biztos, hogy értelmesen átgondolva a „Boldog új évet!" kívánságunkat, egy lépéssel közelebb juthatunk a mesékhez...

Cser Gábor

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC
Olvasószerkesztő: HORVÁTH ANITA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 153 Ft I. félévre 85 Ft II. félévre 68 Ft

84.3207 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

EGYETLEN KÍVÁNSÁGOM

A Pif-Pajtás magazin utolsó oldalán közölt írásunkra – ami voltaképpen egy hosszan fogalmazott kérdés volt – választ vártunk tőletek. Ugyan, mit kívánnátok, ha elétek állna valaki – nevezzük űrbéli tündérnek –, s azt mondaná, teljesíti egy óhajotokat? Régi játék tudom, mégis mindig az újdonság erejével hat, hiszen olyan jó álmodozni, jó eljátszani a gondolattal, mit is kívánnék, ha egy vágyam teljesülne?

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

EGYETLEN KÍVÁNSÁGOM

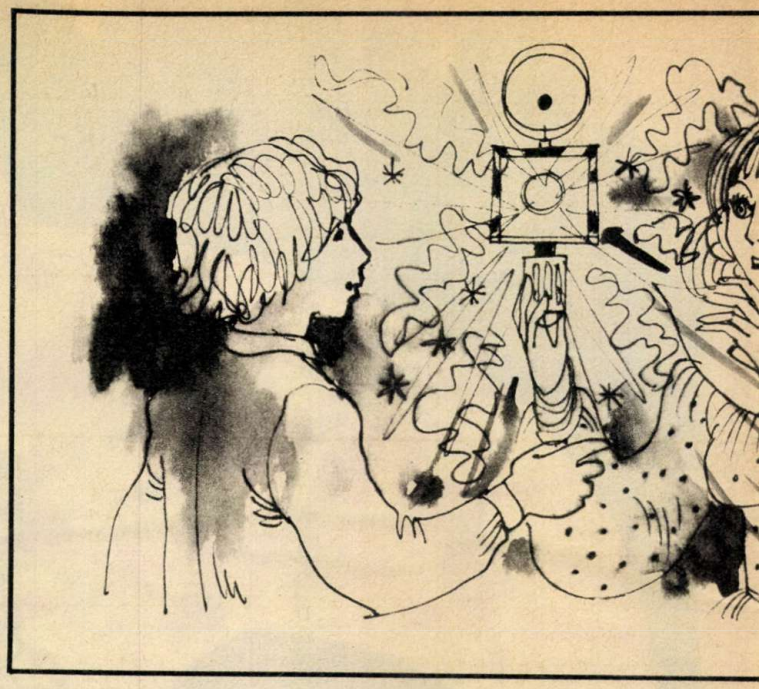

A válaszok végül is tükröznek valamit. A megfogalmazott vágyak képet adnak egy bizonyos korosztály lelkiállapotáról, szemléletéről. Szociológusok is „játszanak" hasonló játékot felnőttekkel, s a begyűjtött rengeteg válaszból megpróbálnak következtetni: milyen is a társadalom lelki közérzete, menynyire elégedettek vagy elégedetlenek sorsukkal az emberek. Mi nem akartunk nagyszabású felmérést csinálni, s arra sem vállalkozhattunk, hogy beérkezett válaszaitokból tudományos értékű következtetéseket vonjunk le. Mi valóban csak játszani akartunk veletek, az más kérdés, hogy a játék természete olyan, hogy akaratlanul is elárulja: milyenek vagytok valójában. A kép, ami elénk tárult, igazán szép.

Az alábbiakban részleteket közlünk a válaszokból, s a megígért jutalmakat hamarosan küldjük a címetekre.

„Adj öt perc gondolkodási időt — kérlelte a fiú és zavartan végigsimított a homlokán. Gondolatai vadul kavarogtak. Megjelent tekintetében egy fehér galamb, csőrében olajággal, de a kép szertefoszlott.

— Biztos, hogy nem csapsz be? Valóban teljesíteni tudod a kérésemet? — kérdezte aggódva.

— Valóban — felelte nemes egyszerűséggel a szépség. — Kérj valamit, és én teljesítem.

Laci egy pillanatig elmerengett, végül megszólalt.

— Ti még nem ismeritek a mi földünket. Nem tudjátok, hogy itt az embereket csupán a pénz és a siker érdekli. És nálatok? Ott vajon mi a helyzet? Szeretném megismerni a ti világotokat. Az a kérésem, vigyetek magatokkal, hadd ismerjem meg a csodálatos végtelent.

— Jól van, te akartad — mondta a nő, s abban a pillanatban kitárult Laci előtt a végtelen, álma valóra vált, a galaxisok fia lett . . .

Kovács Gyöngyvér—Zádori Ágnes, Budapest, X., Hungária krt. 5—7. B. ép. 1. lph. VIII. 3. 1101

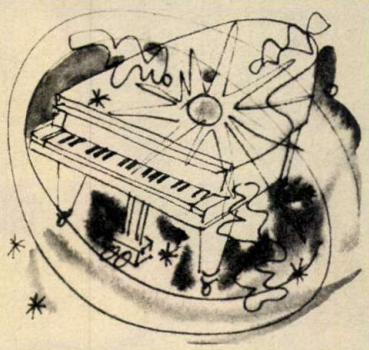

„Hirtelen semmi jó nem jutott az eszébe. Talán azt kellene kívánni — töprengett —, hogy mindig tudja a leckét, hogy kitűnő tanuló legyen? Persze, lehetne azt is, hogy tűnjön el az iskolából az a szemüveges matektanár, aki olyan rigolyás, hogy még ez a kék nő sem tudná kedvessé varázsolni? Nahát! Mindig csak az iskola! Egy percre sem tud szabadulni tőle, az idő meg telik.

— No, mi lesz? — kérdezte a varázslónő.

— Megvan már, de hát gyerekség. Igazán nem is komoly. Az én álmom egy zongora. Nekem egy zongora kell!

A nő kicsit meglepődött, de aztán mégis elmosolyodott. Laci még föl sem eszmélt máris ott volt előtte egy zongora. Gyönyörű!"

Mészáros Szilvia, Abda, Vasút u. 49. 9151

„— Megvan — örvendezett a fiú.

— Nos, mi az? — kérdezte az idegen.

— Azt szeretném kérni tőled, hogy legyen nekem, egy olyan igazi barátom vagy barátnőm, aki mindenben segít, aki megért, aki sosem árul el és mindent megtesz, hogy jól, hogy boldogan éljünk."

Zsótér Éva, Pusztaszer, Petőfi u. 6. 6769

„A máskor oly hosszúnak tűnő öt perc most pillanatok alatt telt el. Laci fejében ide-oda cikáztak a jobbnál jobb kívánságok, de nem tudta eldönteni melyiket válassza. Kívánjon annyi csokoládét, amennyi élete végéig elég lesz? Nem, ez nem jó. Kívánjon inkább örök életet magának? Az sem lenne jó, hiszen kihalnának mellőle az ismerős arcok, eltűnnének a szülei... Nem, ezt nem lehet. Az sem lenne rossz, ha Réka végre észrevenné őt, elvégre már évek óta egy osztályba járnak. Ez bizony jó lenne, de túlon túl személyre szóló. S mit érne vele, ha csak azért tetszene meg Rékának, mert ez a varázslónő úgy akarná. Ha a maga jószántából nem hajlik felé a szíve, akkor nem ér semmit a dolog. Valami olyasmit kellene kérnie, amit mások is szeretnének, ami mindenkinek jó lenne.

— Nos? Döntöttél? — kérdezte a nő.

Laci nem tudott szólni csak görcsösen bólintott. Úgy érezte hatalmas teherként nehezedik rá a kérés felelőssége. A végtelen űrben vidáman integettek a csillagok, mintha biztatnák: Mondd! Mondd csak ki bátran! És végre kimondta.

— Békét... békét akarok. Az egész világnak békét — érdesen csattant fel a hangja, de nem bánta.

A lány kissé zavartan nézett rá. Tekintetében csodálkozás és kíváncsiság vegyült.

— Hát nálatok, itt a földön nincs béke? — kérdezte és elővette a hidrotópot.

— A béke nemcsak az én érdekem — magyarázta Laci. — A béke mindenki érdeke, talán még a tiéd is — tette hozzá keserűen.

— Az enyém? — nyílt tágra a lány szeme. — Ezt, hogy érted?

— Nem érdekes — legyintett a fiú —, csak az az érdekes, hogy teljesíted-e a kívánságom?

A lány zavartan babrálta a hidrotópot és tétova mosollyal Lacihoz fordult — Nézd, ezt én nem tudom, ez nem rajtam múlik."

Varga Anikó,
Tiszafüred,
Bajay Zs. út 30/a.
5350

„— Kitaláltad már, mit kívánsz tőlem? — kérdezte a nő.

A fiú felnézett.

— Igen, kitaláltam! Ne hidd, hogy pénzt kérek, annál sokkal nagyobb dolgot szeretnék.

— Halljuk hát.

— Azt kívánom, add át nekem mindazt a tudást, amivel ti rendelkeztek.

— Miért kell neked annyi tudás, hiszen autószerelő akartál lenni, vagy nem?

Laci megdöbbent, honnan tudja ez a nő az ő terveit?

— Szóval mire akarod fordítani azt a rengeteg tudást? — kérdezte ismét.

— Az emberiség fejlődésére. Azt szeretném elérni, hogy minden földi lakó boldogságban éljen. Legyen közös kincs a tudás és az emberek szeressék, becsüljék egymást. A tudás segítené őket ebben.

— Vágyaid szépek, ezért teljesítem kérésedet, ám csak akkor, ha megígéred, hogy soha nem élsz vissza a tudás adta hatalommal — mondta a nő."

Kardos Anita,
Budapest, Marx K. sétány 20.
1163

„Kis idő múlva Laci visszafordult.

— Bocsáss meg, hogy megkérdezem; te a jövőbe látsz?

— Ki tudom következtetni, hogy mi fog történni — mondta a nő.

— Ha nem vennéd kívánságnak, szeretném megkérdezni, hogy ... Szóval a mamám a kórházban van, és jó lenne tudni, mikorra gyógyul meg. És azt is szeretném tudni, milyen lesz az év végi eredményem?

— No, no — figyelmeztette mosolyogva az űrbéli nő —, nem akarsz te túl sokat tudni?

— Bocsánat — vörösödött el Novák.

— Semmi baj, de elő már azzal a kívánsággal!

— Már megvan — motyogta a fiú — azt szeretném, ha anya vasárnapra meggyógyulna."

Egri Imre,
Nagykanizsa, Sneff tér 1.
8800

„— Kitolok én véled, te űrbéli leányzó — gondolta Laci és elmosolyodott.

— Tudod-e mit kérek tőled?

— Nem én!

— Ugye csak egyet kérhetek?

— Megmondtam.

— Nos hát, azt kívánom: legyen három kívánságom.

— Hogy te milyen huncut vagy, nahát!

— Kifogtam rajtad!

— Meg kell hagyni, elég jól kifundáltad. Mi legyen hát az a három kívánság?

— Először is: legyen mindig béke a földön. Másodszor: ha olyan lecke adódik, ami nem megy a fejembe, csak nézzek rá a könyvre, és már tudjam is. Harmadszor: kapjak hamarjában egy számítógépet!"

Pálinkó Éva,
Tiszakürt,
Petőfi sgt. 26.
5471

MI ÚJSÁG

Mókamesterek?

— Tudod-e, hogy ki a mókamester az őrsötökben? — szólítottam meg a játszótéren az egyik fiút.

A vállát vonogatta. Társa oldalba bökte:

— A Timcsák az. Vagy nem választottuk meg?

— Persze, persze hogy a Lajos. Ő bolondozik nálunk a legtöbbet.

A Szellem Őrs vidám szelleme

Pénzes Robi, a pestlőrinci piros iskola hetedik osztályos tanulója, az 508. számú Velinszky László Úttörőcsapat Szellem őrsének vidám „szelleme" a bizonyíték rá, hogy a mókamesterség nem azonos a bolondozással. A göndör hajú fiúnak csak a szeme nevet állandóan. Megfontolt, sokoldalú srác. Az osztályban dobogós a tanulásban, s a Spartacus Sportegyesület atlétika szakosztályában is a menők közé tartozik. A magyar mellé két nyelvet, oroszt és németet tanul. Szenvedélye a nyulászat és a magnózás. A Dolly Roll együttesnek szinte minden száma megvan neki.

— Ennyi minden mellett hogyan jut időd a mókázásra?

— Mindig akad alkalom. De ma senkinek sem volt kedve viccelődni, mert összefoglaló dolgozatot írtunk töriből.

— Most mégis jókedvű vagy.

— Jó hírt viszek a fiúknak. Minden előzetes híresztelés ellenére mégsem lesz nagyobb szabású „faültetés".

— Ez a lányokra nem vonatkozik?

— Nálunk minden fele-fele alapon megy, hiszen tizenkét lány és tizenkét fiú van az osztályban. Csakhogy a számok csalnak, mert a lányok többnek tűnnek, mivel sokkal jobban tanulnak. Én is első lehetnék, ha nem előzne meg Bokor Jutka és András Kriszti. De hát udvariasság is van a világon — mesélte huncutkás mosollyal.

— Az őrsi összejövetelekre hogyan készülsz fel?

— Rendszeresen olvasom a Hahotát és az újságokból is kiírom a humoros eseteket. Továbbadom azokat a vicceket is, amelyeket az edzésen hallok.

Mindenen tudnak nevetni

— Miért vagy olyan szomorú? — kérdeztem Maróthy Karcsitól, az üllői 3. számú Árpád fejedelem Úttörőcsapat mókamesterétől, aki olyan arccal ült le közénk, mintha ecetes uborkába harapott volna, és már a gondolat is fárasztaná, hogy most válaszolnia kell.

— Azon töröm a fejem, hogy a Napsugár őrsnek valamilyen napsugaras tréfát eszeljek ki. Sajnos, ha nem alszom ki magam, teljesen használhatatlan vagyok. Most nekem is szükségem lenne egy ötletes mókamesterre.

— Mi mindig jókedvre derítjük egymást — szólt közbe Gál Erika, aki Vasadi Zsuzsával a nyolcadikos Kodály Zoltán raj vidámságfelelőse.

— Ha Zsuzsa rosszkedvű, nekem csak annyit kell mondanom, hogy „pusszantalak", máris nevet.

— És a többiek?

— Ők is. Mi mindenen tudunk rötyögni. Legutóbb annak volt nagy sikere, amikor bemutattuk, hogy ki hogyan viselkedik, beszél mellé az órákon. Kész kabaré volt.

— Azok számára is, akiket megszemélyesítettetek?

— A mi osztályunk nagyon együtt van. Érti a tréfát.

— Maróthy Karcsi szerénykedik ám. Neki ez a formája. Azért nevetnek rajta, mert a legblődebb történeteket is haláli komolyan tudja előadni — magyarázta Vasadi Zsuzsa.

— Én játékvezető vagyok. Minden őrsi összejövetelen betanítok egy-egy játékot. Legalább huszonötöt ismerek fejből. De gyűjteményem is van. Legutóbb Padisák Mihályék Mindennapra egy játék című könyvét szereztem meg — mondta a hatodikos Kiss Anna.

— Két évvel ezelőtt választottak meg mókamesternek, de csak az idei vasgyűjtési versenyen éreztem, hogy milyen nagy szükség van erre a tisztségre. A rajunk elhatározta, hogy első lesz. Mindenki serénykedett, mégis a testvérraj lekörözött bennünket. Le voltunk törve, mint a bili füle. De csak addig, amíg Zsuzsával nem léptünk színre, és nem mutattunk be néhány esetet, ami vasat hozott volna a házhoz. A többiek a hasukat fogták, úgy nevettek. Olyan hangulatban mentünk haza, mintha mégiscsak megszereztük volna az aranyat.

Boda—Jakab duó

Markos—Nádas csemetéknek is nevezik őket, mert a Rádiókabaré népszerű kettősének a műsorát megismétlik.

— Nem egy az egyben adjuk elő. A barátom, Boda Pali átírja a számokat úgy, mintha a mi iskolánkban, osztályunkban játszódnának — mondta Jakab Sanyi.

A nyolcadikos fiú maga is „hálás

közönség". Ha igaz lenne a közmondás, hogy a nevetés hizlal, talán száz kilónál is többet nyomna a mérlegen.

— Ha nekem nem tetszik egy vicc, akkor hogyan tetsszen másnak? Csak azokat adom tovább, amelyek engem is megnevettetnek. Mindig találunk olyan eseteket, amiket ki lehet figurázni. Szerencsém van Palival, mert ő jeleneteket is tud írni.

És szerencséje van a Dobó István rajnak is, hogy ez a két vidám legény közéjük tartozik.

A péteri kabaré

Az ezernyolcszáz lakosú Pest megyei kis faluban, Péteriben a mókamesterek együttese színházat helyettesít. Az egyszemélyes kabarékból egész estét betöltő műsor áll össze, amellyel fel lehet lépni a falubemutatókon, teadélutánokon, farsangi mulatságokon, disznótoros összejöveteleken. Műsor születik az újesztendei fogadalmakból, és abból is, hogy ki hogyan tartja be őket.

A péteri kabaré egyik legmulatságosabb tagja az ötödikes Kovács Kati. Névrokonához hasonlóan ő is tud énekelni és ügyes kezű. De azt mondják, ha így folytatja, még a saját lakodalmáról is lekésik. Mókamester helyett késmesternek titulálták. De nagyon szeretik, mert ha megjelenik és mesélni kezd, dől mindenki a nevetéstől. A legutóbbi teadélutánon az volt a nagy szám, hogy nemcsak szereplő, hanem ünnepelt is volt. De amíg beszélt, eltüntettek előle minden finomságot. Persze, csak tréfából. Végül neki jutott a legtöbb süti.

Valamikor külön próbakönyvük volt a mókamestereknek. Ma már csak magángyűjteményekben, az úttörőmúzeumban található mutatóba egy-egy. Felhívtam néhány úttörőházat is, de azt a választ kaptam, hogy a tisztségviselőképzésben a mókamesterképzés nem szerepel. Pedig megérdemelnék, hogy törődjenek velük, ötletekkel, kiadványokkal segítsék munkájukat.

Ha megkérdik tőlük, mi újság, csak annyit felelnek: „Kösz, vagyunk." Magukat is kifigurázzák, hogy másokat mulattassanak. Azt képviselik, amire olyan nagy szükségünk van az életben: a derűt, a vidámságot.

Faragó György

Montázs: Görög—Szalay

ZSIBONGÓ

MINDEN KEZDET NEHÉZ

A KISARI CITROM

Beérett és leszüretelték a termést a kisari Tanácsházán lévő citromcserjékről, amelyet az úttörők gondoznak.

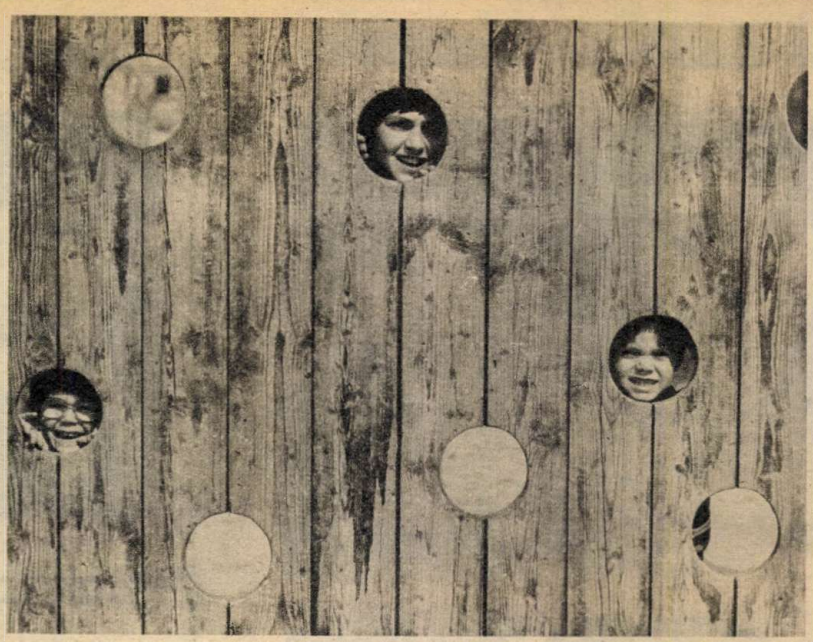

MIT NÉZNEK?

Aki megfejti és a lap kézhezvétele után két nap múlva megírja és postára adja, azok között a legújabb rocklemezt sorsoljuk ki. Címünk: Budapest, Jászai M. tér 5. — 1397.

CSAK PAPAGÁJÉKNÁL?

Hiúság, papagáj a neved. Persze az eredeti közmondás nem így szól.

FAMATUZSÁLEM

Árpád fának nevezik a hédervári famatuzsálemet, amelynek életkorát több mint hatszáz évre becsülik. Érdemes megnézni.

A Pajtás 84/33-as számában Történelmi nyomozás címmel riportot közöltünk a Magyar Televízió Századunk sorozatának műhelymunkájáról. A cikkben megjelent képeket Buray Zsuzsanna készítette.

A HÉT KÉPRIPORTJA: PÓNIVERSENY

A Baskír Köztársaságból érkezett az izgalmas nyári póniversenyt idéző képsor. Csak a lovak kicsik, a lehetőségek... Az öt esztendeje alakult póniklub tagjai közül hárman már bekerültek a köztársaság ifi válogatott csapatába.

HOGYAN LÉPNÉL?

A székesfehérvári Művelődési Házban látható ez a sakkszőnyeg, s az óriás sakkfigurákkal játszani is lehet rajta.

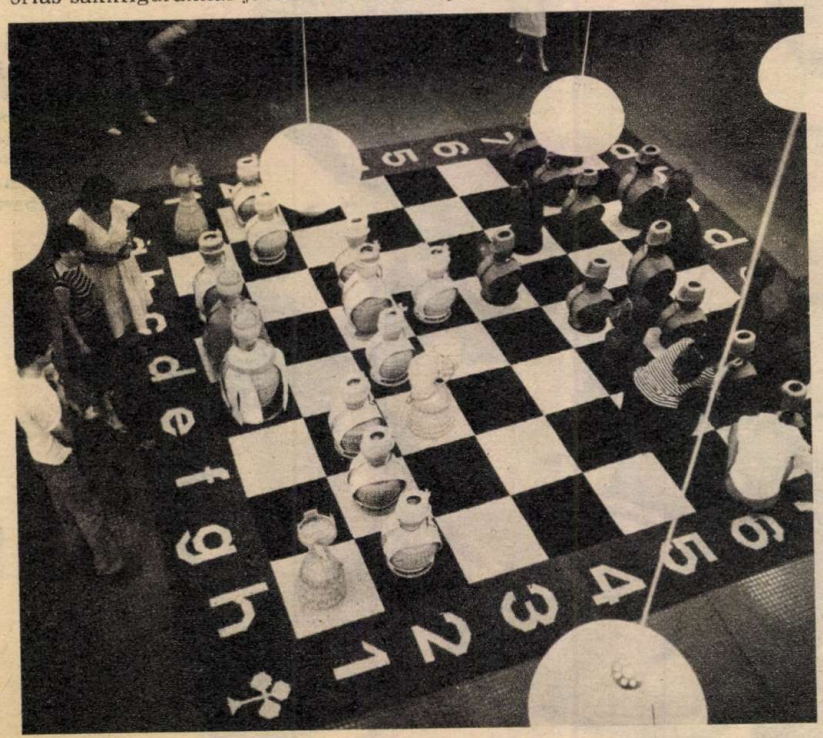

ÚJÉVI VICCPARÁDÉ

Matematikaórán a tanár magyarázza a feladatot:

— Egy lépcsőházban 5 forduló van, és minden forduló között 20 lépcsőfok, hány lépcsőre kell lépnünk, hogy feljussunk az utolsóra?

— Mindegyikre! — kiált fel Pisti.

*

— Ha lenne pénzem, vennék egy elefántot.

— Minek neked az elefánt?

— Nekem nem kell, csak szeretném, ha annyi pénzem lenne...

*

— Hány éves vagy Petike?

— Két évvel idősebb Pistinél.

— És Pisti hány éves?

— Azt nem tudom.

*

Mari kiáll a futásból és elkezd sírni. Odamegy hozzá a tanárnő és megkérdezi, hogy miért tört el a mécses.

— Fáj a szívem.

— Mitől?

— Mert eszembe jutott, hogy szakított velem Jancsi.

ZSIBONGÓ

CSEREBERE

A kinőtt, de még jó minőségű ruhák gyorsan gazdát cserélnek

— Az ötlet pazar! — gondoltam, amikor a budapesti Lékai János Úttörőház felé baktattam. De kinek lesz kedve ilyen időben egyáltalán kimozdulni otthonról, s a szekrény aljából előkotort régi játékokat kicipelni az utcára? Sőt, felkutatni pincét-padlást a kinőtt síbakancsért, korcsolyáért, megunt szánkóért, s ebben a zuhogó esőben — mert bizony az égi áldás inkább ömlött mint esett — elvinni az úttörőházban meghirdetett „Cserebere" akcióra? Ugyan! Ennél sokkal kényelmesebbek vagyunk — nyomtam el már előre feltörekvő ásításomat.

„Cseréld el felesleges játékaidat, kinőtt sportszereidet!" — hirdette az öles plakát az úttörőház kapujában, s talán valamivel hatásosabban néhány újság az akció előtti napokban. S a kezdeti — igaz, az időjárás szülte — aggályom egyáltalán nem igazolódott be.

Ha azt mondom tömeg volt, nem mondtam semmit. Már 10 óra előtt hosszú, tömött sorban érkeztek az emberek: kisebb-nagyobb gyerekek, papák-mamák, nagyszülők vegyesen, s délben még tartott az áradat. Igaz, addigra a vevők és eladók nagy része kicserélődött.

Persze, nemcsak cserebere folyt a termekben, hanem „komoly" adásvétel is. Virág András például más

Jé, mennyi fényes csat van rajta és milyen vastag a bélése! Vajon kényelmesen elférne benne a lábam?

Nagy a keletje a használt sílécnek, cipőnek

játék mellett match-boxokat árult. Az induló „árukészlete" lehetett vagy 100 darab kisautó, egy óra múltán viszont már csak 10-12 árválkodott a 20 forintos árat jelző cédula előtt.

— Nem sajnálod ezt a szép gyűjteményt így kiárusítani? — nézegettem a kínálatot.

— Kinőttem én már ezekből — húzta ki magát András. — 12 éves koromban már csak nem játszom kisautókkal? Különben is gitárra kell a pénz.

Nagy volt a keletje a használt korcsolyáknak, síszereléseknek is. Ennek a lehetőségnek különösen a szülők örültek, hiszen „évről évre úgyis kinövi a gyerek!" Szalkai Lacinak például síbakancsot sikerült cserélni. „Ő öttusázik a KSI-ben, s kiegészítő sportként síelni is járnak" — magyarázta a mamája. A négy és féléves kisöccsénél viszont eltörött a mécses: „Mama, ezt is vigyük haza" — kapaszkodott két kézzel egy éppen neki való sícipőbe. Alig-alig akarta elfogadni, hogy neki otthon már van egy bakancsa, inkább menjenek le filmvetítést nézni a nagyterembe.

A földszinti teremben ugyanis mesefilmek szórakoztatták a „vásár" forgatagában elfáradtakat. Aki a mozigépet kezelte: Tholt Albert, a Budapesti Természetbarát Szövetség főtitkára. S miközben egyre-másra pörgette le a gyerekek örömére a jobbnál jobb rajzfilmeket, cserebere-rélte a magnókazettákat, arra is jutott ideje, hogy részletesen elmesélje: hogyan jött létre ez a „Cserebere" akció.

A kiváló rendezvény ugyanis a természetbarát szövetség és a Lékai János Úttörőház közös „üzlete".

— Üzlet annyiban, hogy az együtt végzett munka mindenkinek hasznára válik — egészíti ki Palkovics Klára, az úttörőház vezetője. — Mi örülünk annak, hogy tele van a ház, s szemmel láthatólag mindenki jól érzi magát.

— Nekünk meg az a kedvező, ha minél többekkel megismertetjük szövetségünk munkáját, s ezáltal kedvet csinálunk, s ötleteket adunk a sportoláshoz, a természetjáráshoz, a szabad idő hasznosabb eltöltéséhez — fejtette ki tervüket Tholt Albert.

Mindenki elégedett tehát. Csermák Éva és Pásztor Krisztina, a Németvölgyi úti általános iskola nyolcadikosai különösen: már csak egyetlen puzzle játék van előttük, a kinőtt korcsolya, sícipő, a megunt csipogó madár és néhány más játék már elkelt.

— Mindjárt összejön az ára az új korcsolyának — örvendeztek a jól sikerült délelőttnek.

Szorgalmasan kereskedett Egyed Anita is, az alig 9 éves csöppség. Nagymamája vagy 20 pár kinőtt cipőt mutogatott: „Háromhavonként lesz egy számmal nagyobb Anita lába" — magyarázta az érdeklődőknek, s bizony sokaknak öröme telt a potom pénzen árult, jó minőségű portékában. Anita meg játékokat kínált: sokféle babát, felfújható állatokat, társasjátékot.

— Meguntam őket, s azok is itt vannak, amiket már új korukban sem szerettem igazán — magyarázta.

— Mire költöd azt a pénzt, amit a játékaidért kapsz?

— Beteszem a takarékba. Nálunk ugyanis most nagyon kell a pénz, mert hamarosan költözünk. Így én is hozzájárulok a költségekhez — húzta ki magát szinte dicsekedve a kislány.

S ha Anita megtakarított pénzéhez a szülőknek még biztos hozzá kell tenni valamennyit az új lakáshoz, az öröm mindenképpen indokolt. Mindazoknak az öröme, akik részt vettek ezen a Cserebere akción.

— Olyan, mint a mindenki karácsonyfája — dörmögött egy nagypapa korú bácsi, a sok szép és használható holmit mustrálgatva. — Az üzletekben sem lehet az unokám lábára korcsolyát kapni, itt meg ingyen került a régiért. Bárcsak máskor is szerveznének ilyet!"

Az úttörőház vezetője s a természetbarát szövetség főtitkára szerint: rajtuk nem múlik.

— montskó —
Fotó: Potzmann János

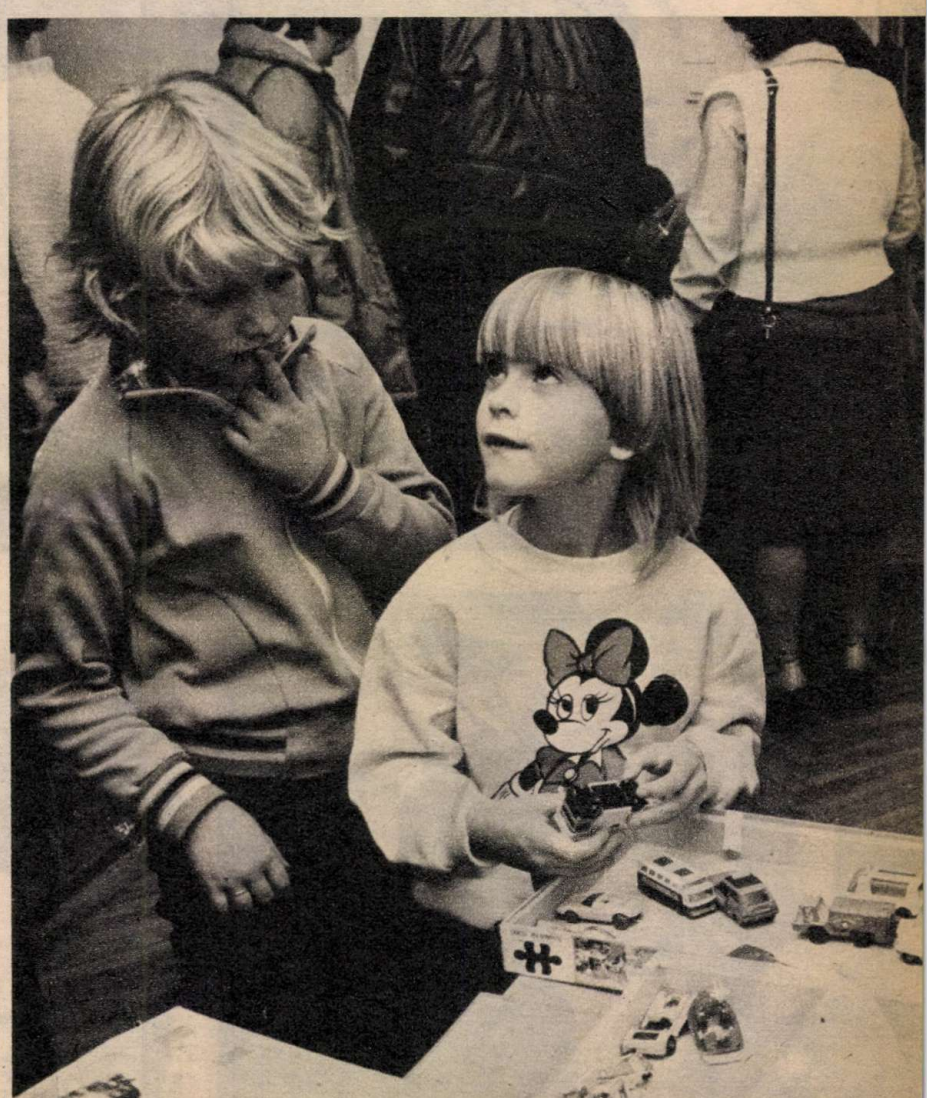

Megvenném ezt a kis mentőautót, ha adnál még egy másikat, ráadásnak

TWIST OLIVÉR

Csapatostól jöttetek a moziba, egyszerre húszan, harmincan. Az osztályfőnök is ott volt, a magyartanár is. Tele volt veletek a filmszínház. Ott ültem én is a délutáni előadáson, s bevallom, kicsit féltem. Attól tartottam, hogy nem sokat hallok az egészből, mert mi tagadás, volt már olyan „élményem", amikor a vászonról egyetlen hang sem jutott el a fülemig, mert végighangoskodtátok, rendetlenkedtétek az egész előadást. De hát az egy másik film volt, egy másik mozi.

No, persze most is pusmogtatok, kuncogtatok, lökdösődtetek, amikor elsötétült a nézőtér, de csak pár pillanatig. Amint megkezdődött a történet, elcsöndesedtetek, s ez a csend egyre mélyebb, egyre feszültebb lett. Egy-két sóhaj szakadt fel mindössze, de ez csak erősítette az áhítatot. Ezek után nem is kell kérdenem, hiszen meggyőződtem róla, lebilincselt benneteket Clive Donner filmje, a Twist Olivér.

Sírni is szabad

Egyik oldalamon egy kislány csöndesen szipogott, a másik oldalamon egy fiú, állát mellére ejtve, alulról fölfelé nézve figyelte az eseményeket. Néha megvonaglott a szája, de ő erős volt, nem akart sírni, pedig látszott rajta, hogy szívesen szabad utat engedne könnyeinek.

Miért is ne?! A Twist Olivér megrázó történet, olyan, amin szabad sírni, ha úgy tetszik, akár zokogni is. Dickens, a regény világhírű írója pontosan ezt akarta: felrázni a közönyös szíveket, megmutatni miként vergődnek az ártatlanok egy romlott világ iszonyú sikátorai között, s miként válnak a kiszolgáltatottak felnőtt korukra gonosztevőkké. Mert a gyerekeket tolvajjá nevelő Fagin is jobb sorsra érdemes kiskölyökként kezdhette el az életét, de öreg korára a nyomor a gazemberek zsákutcájába sodorta. Emlékeztek Faginra, az uzsorásra, a nyájas tolvajra? Emlékeztek, milyen kedvesen, milyen ellenállhatatlanul vezette bűnbe az árva kis csavargókat? Néha vegyétek észre a filmbéli figura mögött a színészt is. Ezt a testes, szakállas szélhámost George C. Scott alakította, az amerikai színjátszás

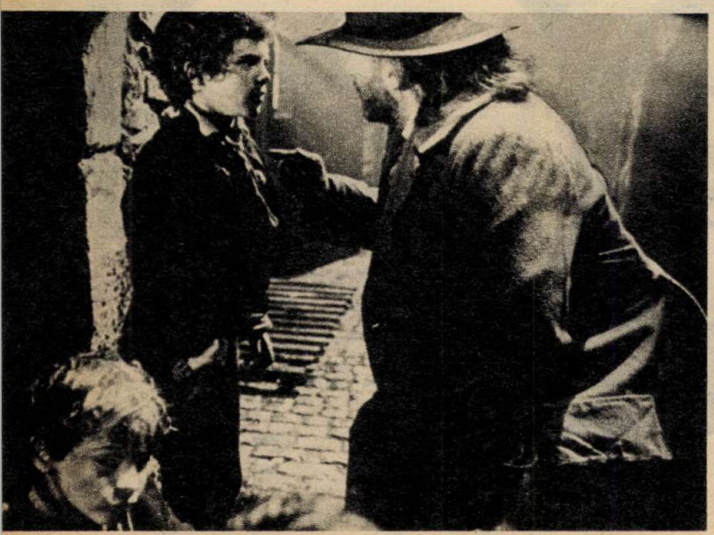

egyik nagy alakja, s milyen remekül!

Hasonló sivár árvaságban ti is hozzá menekültetek volna, mert abban a kegyetlen alvilágban ő volt az egyetlen, aki olykor mosolyogni is tudott.

És hogy tetszett nektek a tiszta arcú Richard Charles, mint Twist Olivér? Gondoljatok csak vissza arra a jelenetre, amikor a dologházban a kis Olivér fatányérját előretartva, egész lényével könyörög egy kevés levesért. Nem magának kéri, éhségtől szédelgő sorstársán szeretne segíteni, de a félelem beléfojtja a szót, s csak annyit tud kinyögni: még, még . . .

Ebben a jelenetben bizonyította leginkább a fehérszőke Richard, hogy képes a színészi feladatra, érti, átérzi Olivér sorsát, így hát tökéletesen képes azonosulni a szereppel.

Nem szuper, csak szép

Ha valaki azt mondaná, fejezzem ki egyetlen szóval, milyen film is a Twist Olivér, csak azt tudnám mondani, hogy szép film. Nem remek, nem grandiózus, nem szuper, egyszerűen csak szép. Ehhez nyilván hozzájárult Norman Langley, az operatőr is, kinek kamerája nyomasztó mélybarna színben láttatta a nyomort.

Dickens regénye a kora kapitalizmus idején játszódik. Ne húzzátok el a szátokat, ne mondjátok, hogy ez a kifejezés ismeretlen számotokra. Keressétek csak meg a történelemkönyvben azt az időszakot, amikor Angliában elkezdődött a szabadversenyes kapitalizmus, amikor a társadalmi ellentétek a nagy gazdasági fejlődés következtében kiéleződtek, amikor a lakosságnak mindössze két százalékát kitevő nagyiparosok élvezték a nemzeti jövedelem harminchat százalékát, s a proletariátus — köztük a rengeteg munkanélküli — sorsa szinte elviselhetetlenné vált.

Ezt csak azért említem, mert az a jó, ha a filmet nemcsak lélekben helyezzük el, hanem az időben is. Az a jó, ha a filmen nemcsak sírunk, de gondolkodunk is.

Charles Dickens, az író is ebben a korban élt (1812—1870), s mint kisfiú, egy cipőpasztagyárban kereste meg a kenyerét.

Ő is bebarangolta gyerekként a nyomor reménytelen útjait, mígnem Twist Olivérhez hasonlóan, egy szerencsés örökségnek köszönhetően jobb sorba került. Nyilván egy kicsit beleírta saját szomorú múltját is Olivér történetébe, ám egy másik híres regényében, a Copperfield Dávidban sokkal több életrajzi vonatkozás rejlik. Ha érdekel, olvasd el, és ne csodálkozz azon, hogy egyetlen film kapcsán ennyi mindenre kitekintettem.

Filmklubunk célja

A lehetőség adott volt, s éltünk vele. Filmklubunknak éppen ez a célja; megkeresni a kapcsolódó szálakat, megérteni az alkotók szándékát, fölismerni a szépség színeit, átérezni a színészi alakítások erejét, fölfedezni magunkban az élményt, s megfejteni az okokat: miért tetszett? Miért rendített meg? Miért fakasztott könnyekre, mit értettem meg belőle, s vajon tudok-e majd egy kicsit más, egy kicsit jobb, nemesebb lenni általa?

Magyar Katalin

NK HŐSI Ú

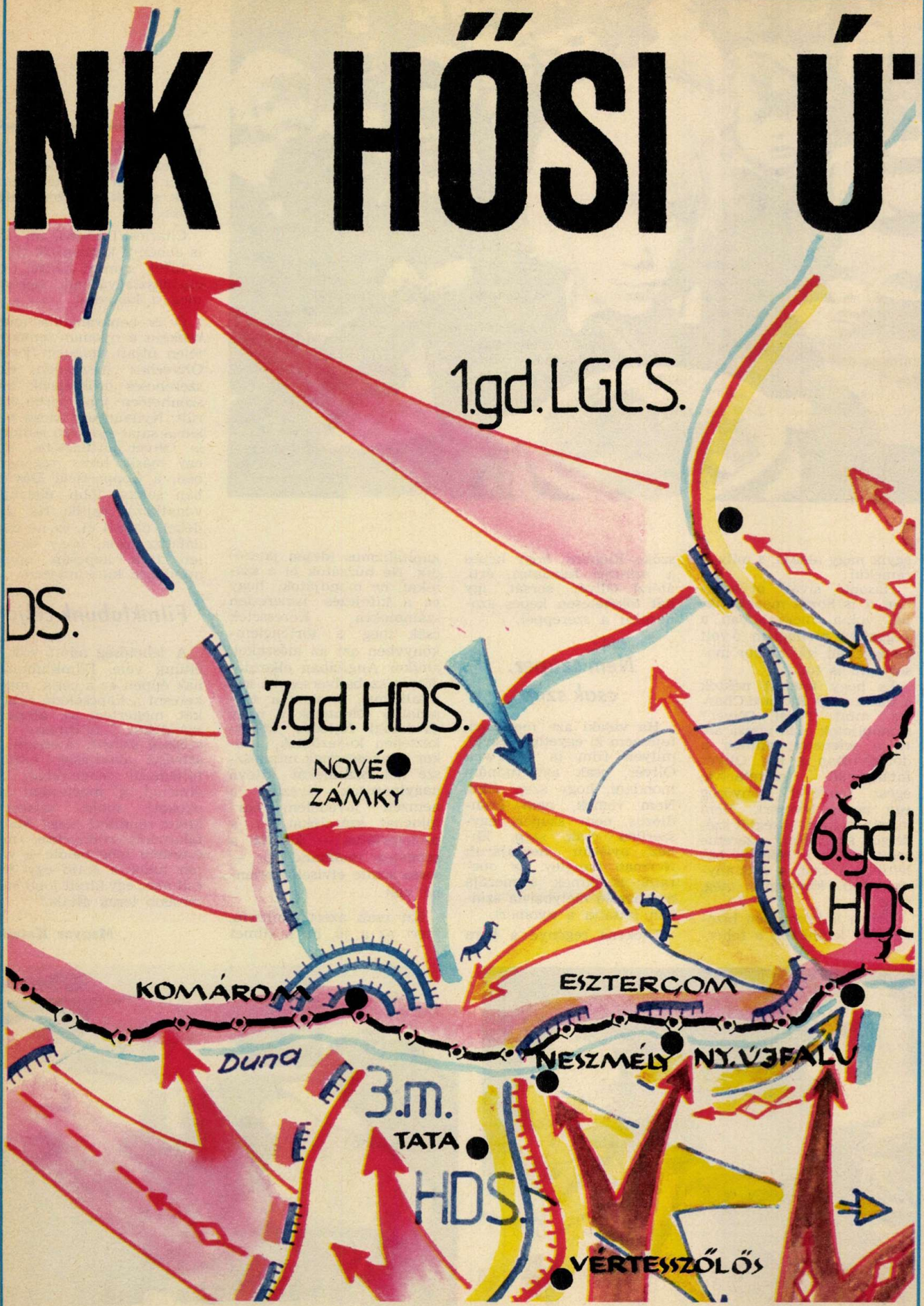

VAGD KÖRÜL ÉS RAGASZD FEL!

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (15.)

1944. december 20-án Tolbuhin marsall hadseregeivel együtt a 2. Ukrán Front csapatai is támadásba lendültek. A cél: északi irányból Budapest megkerülése, a Karola-vonal felszámolásának befejezése volt.

Az északnyugati irányban támadó főerők a 6. gárda-harckocsi- és a 7. gárdahadsereg viszonylag gyorsan nyomult előre. Az első nap végére a harckocsizók elfoglalták Lévát és elérték a Garamot, a 7. gárdahadsereg pedig, miután északról és délről megkerülték a Börzsönyt, kijutottak az Ipoly völgyébe. Az erdőshegyes vidéken folyó harcok — mivel a németek a járható irányokat elaknásították, az utakhoz közel eső hegyi falvakat megerősítették — nem kis leleményességet, bátorságot, fizikai állóképességet követeltek a szovjet katonáktól. A harcosok igyekeztek meglepni az ellenséget, az ellenálló, sorozatlövő fegyverekkel, aknavetőkkel bőven megerősített támpontokat megkerülték, azokat oldalról, vagy hátulról rohamozták meg.

A fasiszta vezetés ismét ellencsapásokkal próbálta a szovjet előretörtést megállítani, főleg a 6. gárda-harckocsihadsereg közlekedési útvonalait akarta elfoglalni. Ipolyszakállas körzetéből három páncélos-hadosztállyal (mintegy 200 harckocsi és rohamlöveg) indított támadása miatt az Ipoly és a Garam közötti viszonylag kis területen nyolc napon át folyt a szovjet és német harckocsik közötti párviadal. A németeknek nem sikerült eredményt elérni, a közlekedési útvonalak a szovjet csapatok kezén maradtak.

Malinovszkij marsall látva, hogy a német ellencsapás felszámolásának elhúzódása veszélyezteti Budapest északról való gyors bekerítését, elrendelte, hogy december 25-én a 6. gárda-harckocsihadsereg a Plijev lovas gépesített csoport 4. gárda lovashadtestének biztosítása mellett menjen át döntő támadásba, majd a 7. gárdahadsereggel együtt Ipolyszakállas körzetében fejezze be az ellenség megsemmisítését. Ezzel egyidőben előrevetett osztagokkal foglaljon el és rendezzen be egy átkelőhelyet Esztergomnál. A feladat végrehajtásához a 6. gárda-harckocsihadseregnek délre kellett fordulnia, hogy az Ipoly és a Garam között a német páncélosok hátába tudjon támadni.

A harckocsizók manőverének végrehajtását a 7. gárdahadsereg azzal biztosította, hogy arcvonalának teljes szélességében támadni kezdett.

December 25-én az Ipoly völgyében rendkívül heves harc bontakozott ki. A németek számos, kis erőkkel végrehajtott ellenlökéssel próbálták lefékezni a szovjet katonák előretörtését, és igyekeztek kiharcolni a Garam mögé való visszavonulás lehetőségét. A 6. gárda-harckocsihadsereg és a Plijev csoport ezért csak lassan tudott előrenyomulni. A 7. gárdahadsereg viszont több községből kiverte az ellenséget és részei Ipolytölgyes térségében átkeltek a Garamon. A döntést december 26-án az 5. gárda-harckocsihadtest ügyes manővere hozta meg. Az éjszaka leple alatt a harckocsizók megkerülték az ellenálló támpontokat, majd merészen előretörve kijutottak Kicsindhez. A 7. gárdahadsereg katonái ugyanakkor Esztergomtól északra elérték a Dunát. Ezzel a 2. Ukrán Front főerői északról befejezték Budapest körülzárását.

December 28-ra a szovjet csapatok végrehajtották az Ipoly- és a Garam-völgy teljes megtisztítását, illetve a következő támadáshoz kedvező helyzetet teremtettek azzal, hogy Kicsind és Garamkövesd körzetében hídfőt foglaltak a Garam nyugati partján.

A főirányban harcoló hadseregekkel párhuzamosan a 2. Ukrán Front jobbszárny csapatai is kemény harcot vívtak a Karola-állásban kitartóan védekező német—magyar csapatokkal.

Malinovszkij marsall december 19-én szabta meg feladatukat. Parancsa értelmében december 24-ig a 40. hadseregnek át kellett lépnie Szlovákia területére, ezzel egyidőben a 27. és 53. hadseregnek pedig szorosan együttműködve meg kellett semmisítenie a Losonctól keletre levő német—magyar csoportosítást és el kellett foglalnia magát a várost is. A frontparancsnok elgondolásának lényege az volt, hogy három hadseregével felszámolja a német védelem mátrai kiszögellését, majd december végére eléri az Alacsony-Tátra s a Nyitra-hegység délkeleti lejtőit. Az 53. hadseregnek külön feladata is volt, erői egy részével a főcsapást mérő 6. gárda-harckocsi- és 7. gárdahadsereget kellett biztosítania.

A német főparancsnokság, hogy mentesítse a Dél hadseregcsoportot, a Sajó völgyének védelmét — az ott harcoló 1. magyar hadsereggel együtt — átadta az A-hadseregcsoportnak, amelynek parancsnoka két hadosztállyal megpróbálta a területet lezárni. A német elgondolás azonban csak vágyálom maradt. Az előretörő szovjet hadseregek rövid idő alatt kudarcra ítéltek minden próbálkozást. Az elkeseredett szívóssággal harcoló fasiszta csapatok kénytelenek voltak — súlyos veszteségeket szenvedve — fokozatosan visszavonulni.

Az év utolsó napján a szovjet csapatok már több ponton harcoltak Szlovákia területén. Ezzel a 2. Ukrán Front csapatai, 108 napos véres küzdelem után, északról is befejezték a budapesti csoportosítás bekerítését.

Dr. Füzi Imre—
Dr. M. Szabó Miklós

Katyusák Budapest alatt

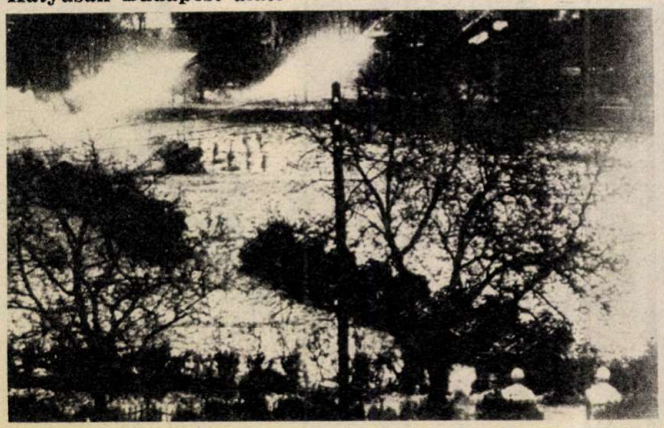

Nagy a sár, lassú az előrenyomulás

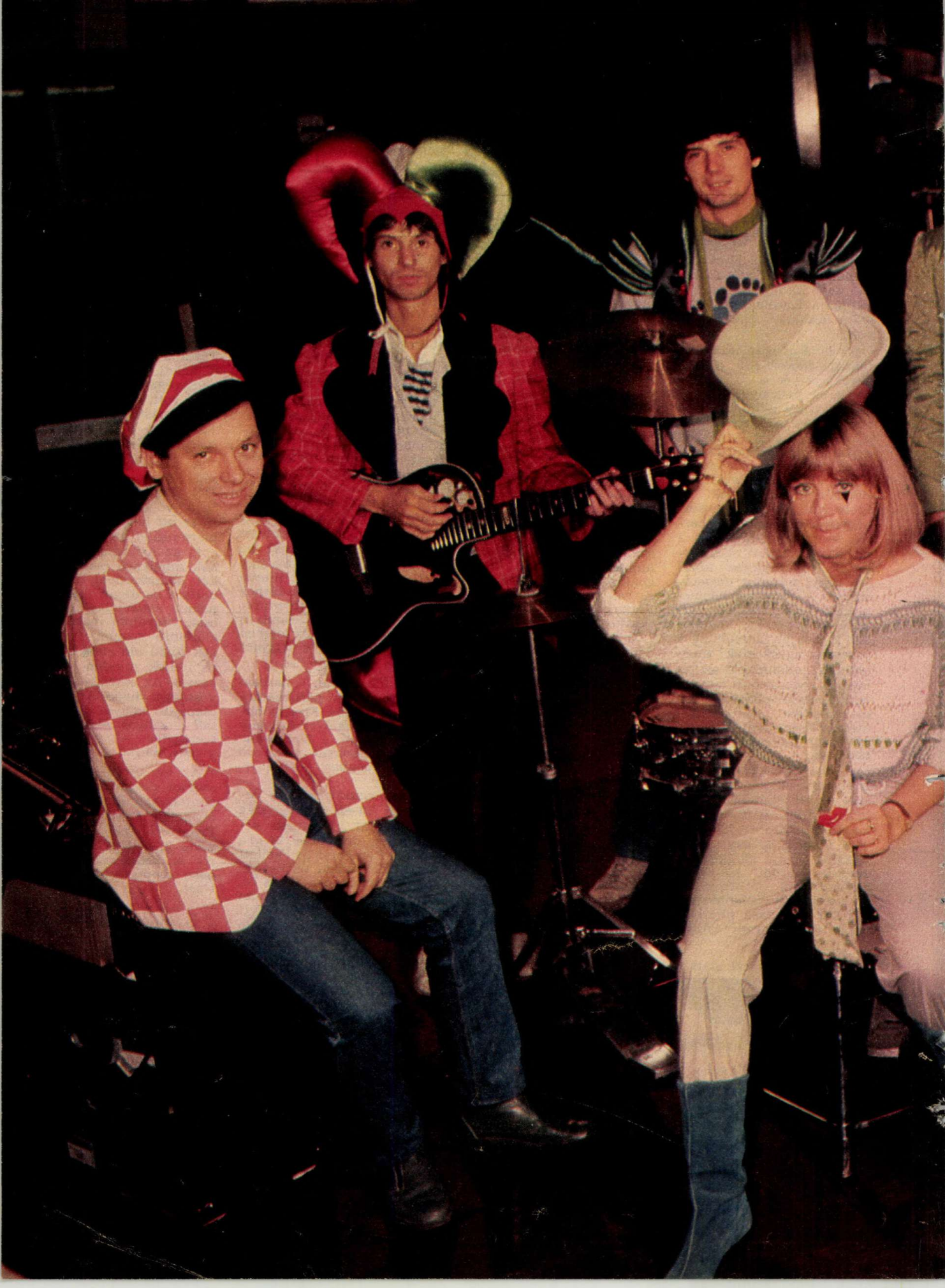

HALÁSZ JUDIT ÉS A BOJTORJÁN EGYÜTTES

FOTÓ: WAGNER MARGIT

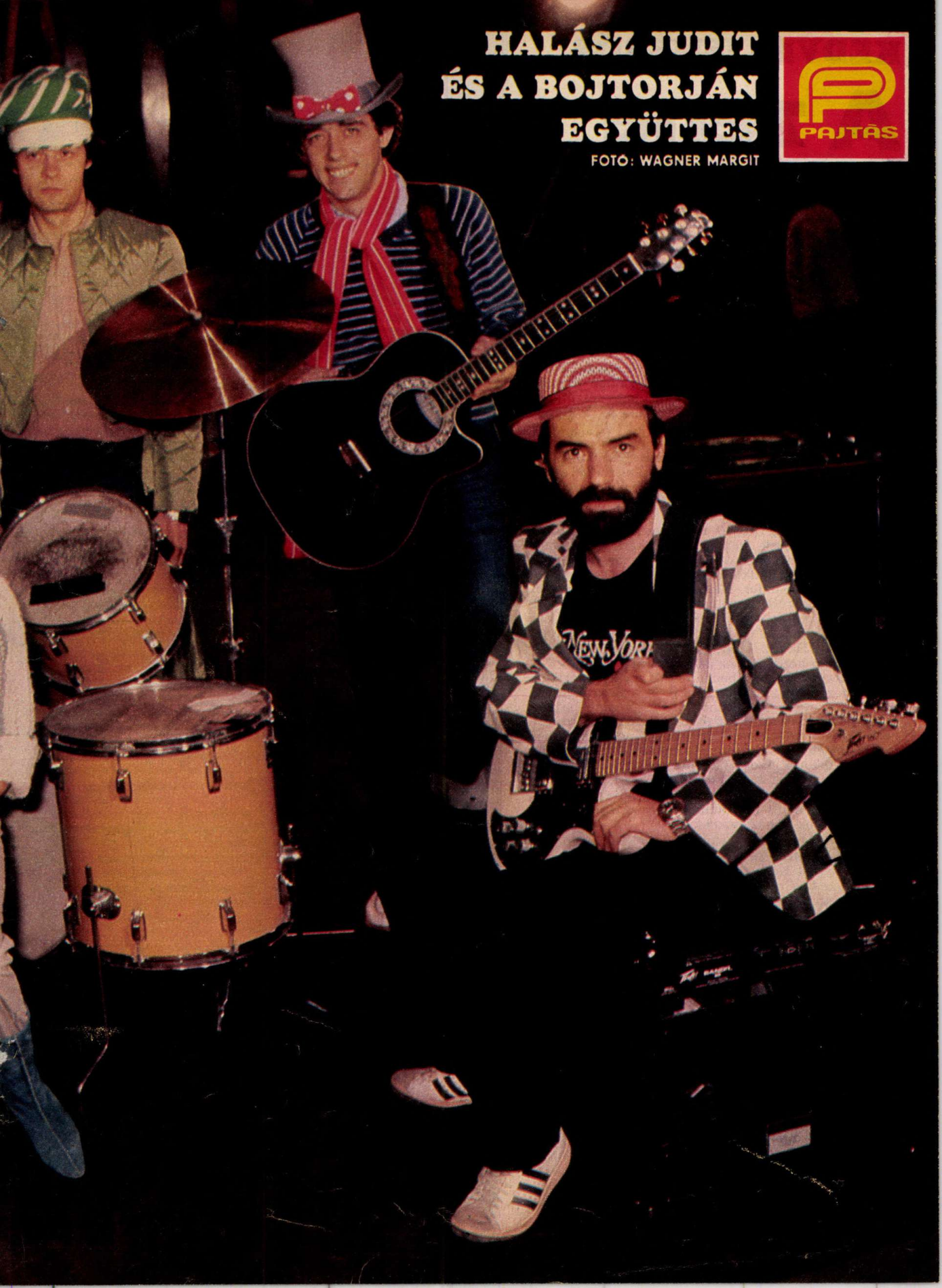

KEDVES ISMERŐS

A zene hozott össze...

A hangfalakból tiszta csengésű grerorián kórus szól: Adaste Fideles, szép méltósággal, kicsit visszhangosan, ahogy a szárnyaló dallam nekiütődik az íves templomi boltozatnak, s visszaverődve onnan, a levegőben rezegve megállapodik. Ez azonban csupán illúzió, ha szép is. A felvétel stúdióban készült. A Bojtorján együttes harmadik nagylemeze, a Karácsonyi album forog a korongon.

— Hányan éneklitek ezt a dalt?

— Öten — mosolyodik el a kérdésre Kemény Győző. — Mindnyájan többször szalagra énekeltük a saját szólamunkat, ezt azután egybe kellett játszani és egy kicsit visszhangossá kellett tenni, így alakult ki ez a szép hangzás.

Együtt böngészgetjük az új album borítóját. Versek, megzenésítések, hagyományos karácsonyi dallamok és az együttes saját nótái sorjáznak rajta váltakozva. Radnóti Miklós, Kosztolányi Dezső, Ady Endre, Weöres Sándor, Heltai Jenő a költői névsor. A címek magukért beszélnek: Karácsony este, Téli alkony, Kis Karácsonyi Ének, Nől a dér, álom jár, Téli ünnep, Szép a fenyő... A köreműködők névsorában első Halász Judit. Ez aligha meglepetés.

— Hogyan kezdődött ez az együttműködés?

— A Bojtorján 1977-ben altakult meg, akkoriban jelent meg Judit első nagylemeze is, a Kép a tükörben. Első hallásra is feltűnő volt, hogy zeneileg nagyon közel áll ahhoz, amit mi csinálunk vagy szeretnénk csinálni. Megkérdeztük Bródy Jánost, mi lenne, ha Halász Judit és a Bojtorján együtt is fellépne. Jó ötletnek tartotta. Azóta már mi is írtunk dalokat Juditnak, rengeteget koncerteztünk együtt, és most a nagylemezünkhöz is meghívtuk vendégnek.

— A parlamenti fenyőünnepen is együtt léptetek fel, ti voltatok a házigazdák.

— Sőt! Szerződésünk van a Pesti Színházzal egy előadás-sorozatra. Ez a szerződés exkluzív, ami azt jelenti, hogy a Karácsonyi album dalait a szerződés lejártáig csakis a Pesti Színházban mutathatjuk be nyilvánosan. Mondhatom, óriási a siker, százával viszik a jegyeket, még a lépcsőn is ültek eddig minden alkalommal. A műsor első részében a karácsonyi dalokat játsszunk, Judit pedig mesél a karácsonyi ünnepkörről, a második rész pedig „kívánságműsor": aki a nézők közül elmond egy karácsonyi verset vagy dalt, az kívánhat egy számot az eddig megjelent négy közös nagylemezünkről.

— Mióta szalad ilyen jól a Bojtorján szekere?

— Azt hiszem, 1981 óta. Akkor jelent meg az első nagylemezünk, a Csavargódal, amely aranylemez lett, akkor rendeztük meg az első nemzetközi country-találkozót, óriási sikerrel, és akkor kaptuk az első meghívást az Egyesült Államokba, ahol díjat is nyertünk egy Kansas államban rendezett fesztiválon, ahová azóta is évente visszahívnak minket. A legszebb díjat az idén szereztük. A country-zene őshazájában, Nashville Tennessee-ben léptünk föl a Country Music Transferen, a Nemzetközi Country Szervezet nemzetközi show-jában, és ott úgy ítélték meg, hogy tizenhárom éve, amióta ez a rendezvény létezik, a mi műsorunk volt a leglátványosabb.

Nádasi Tibor

AZ ŰRBŐL JÖTTEK

Jurij Gagarin űrrepülése 1961 áprilisában 108 percig tartott. 1984. október 2-án pedig véget ért az űrhajózás eddigi történetének leghosszabb repülése: Leonyid Kizim, Vlagyimir Szolovjov és Oleg Atykov, akik 1984. február 9-től dolgoztak a Szaljut–7 orbitális állomáson, 237 napot töltöttek az űrben. Ezalatt az űrállomás csaknem négyezerszer kerülte meg a földet, így több mint 1500 millió kilométert utaztak. Az első hónapban az űrállomás körülményeivel ismerkedett a három űrhajós és alkalmazkodott a súlytalansághoz. A nyolc hónap alatt több mint 500 féle kutatást és kísérletet végeztek, az asztrofizikától az űrbiológiáig. Fenntartózkodásuk során Kizim és Szolovjov hatszor hagyták el a fedélzetet, szükséges karbantartások végett.

Az űrállomáson dolgozó legénység a megszokott földi ritmus szerint dolgozott és pihent. Eközben természetesen nem szakadtak el otthonuktól, mert a földi irányítóközpont és a támogató csoportok televízió-összeköttetéses találkozókat szerveztek a családtagokkal, a barátokkal. De változatosságot jelentett a látogató expedíciók és a teherszállító űrhajók érkezése is, amelyek eljuttatták az orbitális állomás fedélzetére a postát, a családi eseményeket megörökítő videoszalagokat.

Nem véletlenül tartózkodott a fedélzeten első ízben orvos, Oleg Atykov. Az űrrepülések során számos idegen hatás éri az űrhajósokat, melyek próbára teszik szervezetüket, mint a súlytalanság. Az első napok-ban szabályos tengeribetegség gyötri a legénységet. Harminc nap elteltével azonban javul közérzetük és a munkaképességük is helyreáll. A huzamosabb, hónapokig tartó súlytalansági állapotban azonban az izomzat gyengülni kezd, sorvadásnak indul és károsodik a csontszövet, a szív- és érrendszer is. Ezek ellen már az űrállomásra érkezés első napjától védekeztek az űrhajósok: mindennap 4-5 kilométert gyalogoltak vagy futottak. Futás közben különleges ruhát viseltek, amely testüket a futópályához vonzotta. Mindennapi sporteszközük volt az űrkerékpár, az expander. Napi 10-12 órán át gumiszalag-bélésű „pingvinruhát" viseltek; a szalagok nem engedték elernyedni izmaikat. Az űrhajósok közérzetét naponta ellenőrizte Oleg Atykov, aki egy személyben volt háziorvos és kutató orvosbiológus.

A kozmonautika egyik fő feladata az ember űrbeli tartózkodásának meghosszabbítása. Ezt szolgálja számos földi kísérlet is, amelyet különféle állatokon, elsősorban makákó majmokon végeznek. A tudósoknak dönteniük kell: a hosszú távú űrrepüléseken az ember alkalmazkodjon a súlytalansághoz vagy létre kell hozni a mesterséges gravitációt. Hiszen előbb vagy utóbb sor kerülhet bolygóközi repülőutakra, Mars- vagy Vénusz-expedíciókra is. Valerij Rjumin szovjet űrhajós két expedícióval kis híján egy évet töltött a világűrben. Körülbelül ennyi ideig tarthat, amíg egy űrhajó eljut a Marsra és onnan visszatér.

Bekő Mária
Fotó-APN

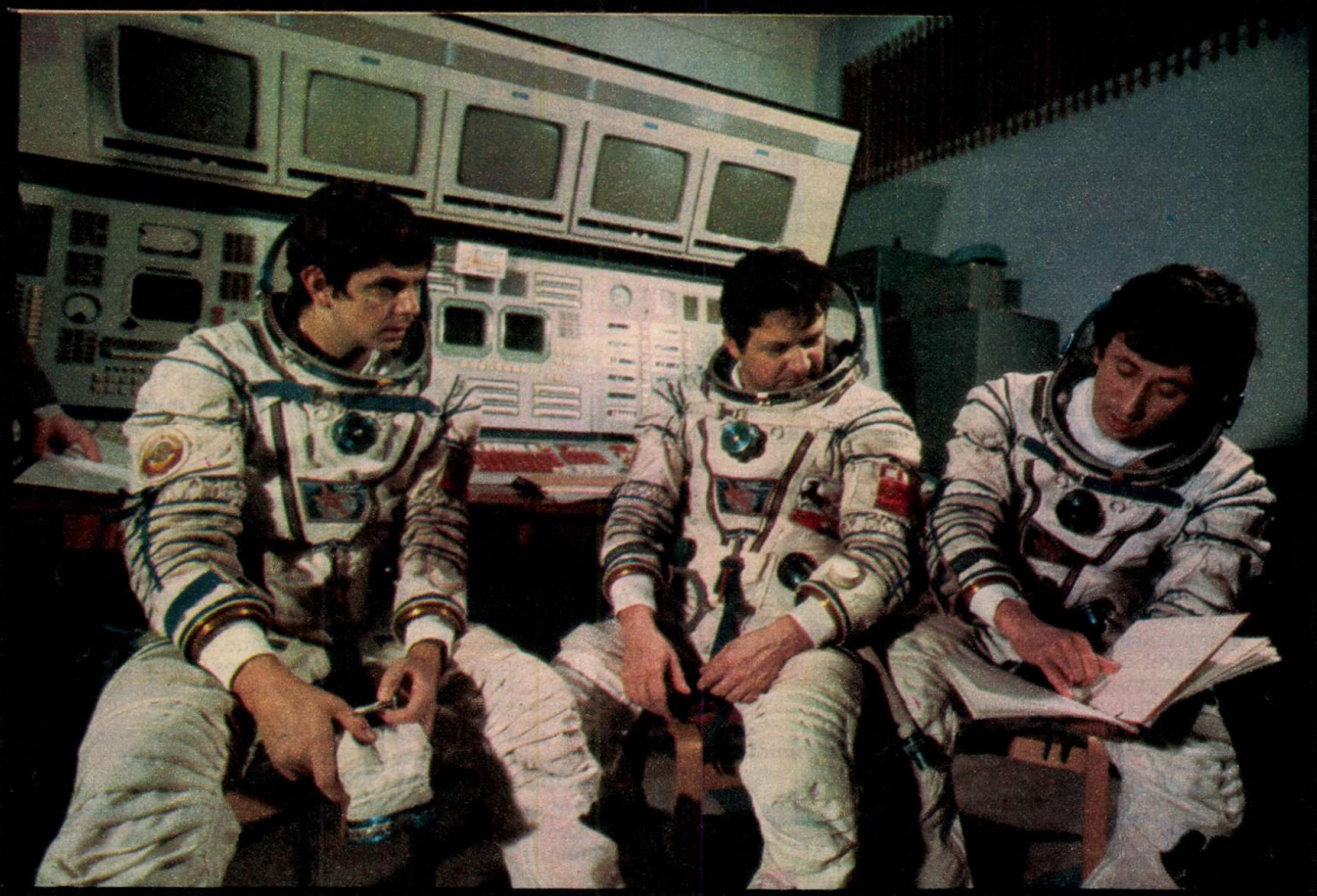

A Szaljut–7 háromtagú személyzete (Szolovjov, Kizim, Atykov)

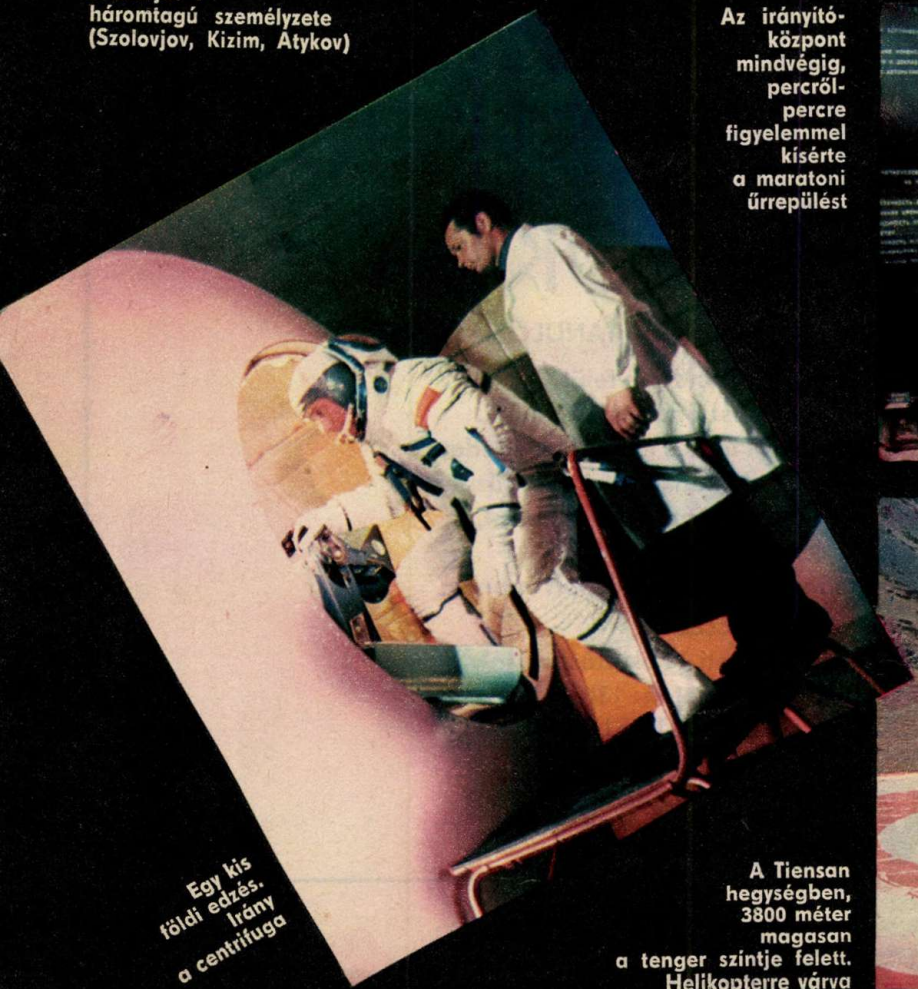

Egy kis földi edzés. Irány a centrifuga

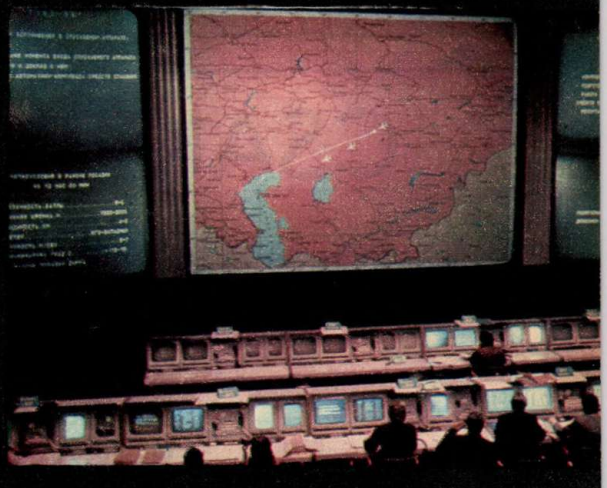

Az irányítóközpont mindvégig, percről-percre figyelemmel kísérte a maratoni űrrepülést

A Tiensan hegységben, 3800 méter magasan a tenger szintje felett. Helikopterre várva

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett LÁNYOK és FIÚK!
Az 1985/1986-os tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14-15 éves LÁNYOKAT és FIÚKAT:

lányokat fonó; fiúkat textilipari gépszerelő, géplakatos valamint esztergályos szakmára szerződtetünk a LŐRINCI FONÓ szakmunkástanulójaként.
Felvételi vizsga nincs! A tanulmányi idő 3 év.
A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez és a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez.

JUTTATÁSAINK:
FONÓ szakmunkástanulók részére:
— napi 4 Ft-ért ebéd;
— havi 20 Ft-ért autóbuszbérlet.
A három tanév teljes idejére ingyenes a
— kollégiumi elhelyezés;
— tankönyvek, tanszerek;
— munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő.
Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta:
— tanulmányi ösztöndíj (a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően) 320—750 Ft;
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft lehet (a tanulmányi eredménytől függően).
A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők:
— kollégiumi elhelyezés;
— havonta autóbuszbérlet;
— napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban);
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft lehet (a tanulmányi eredménytől függően);
— tanulmányi ösztöndíj a II. évfolyamtól 130—600 Ft (a tanulmányi eredménytől függően).

A LÁNYOK és FIÚK részére a III. évben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

A kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után a FONÓ szakmában 4000—6000 Ft, a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár
Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a LŐRINCI FONÓBA jelentkezel: fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos vagy esztergályos szakmára!
A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.

FONÓ szakmára: Bólyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet, Budapest V., Markó u. 18—20.

A többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet
Budapest XIX., Pf. 134. — 1675

Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.

Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

CSAK BUDAPESTI FIÚK ÉS LÁNYOK!

JELENTKEZZETEK VASKERESKEDŐ TANULÓNAK!

A tanulmányi ösztöndíjon felül
havi 500 Ft társadalmi ösztöndíjat is fizetünk.
A tanulók részére napi 4 Ft térítés ellenében ebédet;
valamint ingyen munkaköpenyt, tankönyveket és füzeteket;
évente egy alkalommal díjmentes üdültetést,
tanulmányi kirándulást biztosítunk.
Az utolsó évben a tanulók szakmunkásbért kapnak.

JELENTKEZÉS:
VASÉRT Vállalat személyzeti és oktatási osztály,
Bp. VIII., Üllői út 32. Telefon: 138-882.
JÖJJETEK VELÜNK TI IS!

VASÉRT

HIRDETÉS

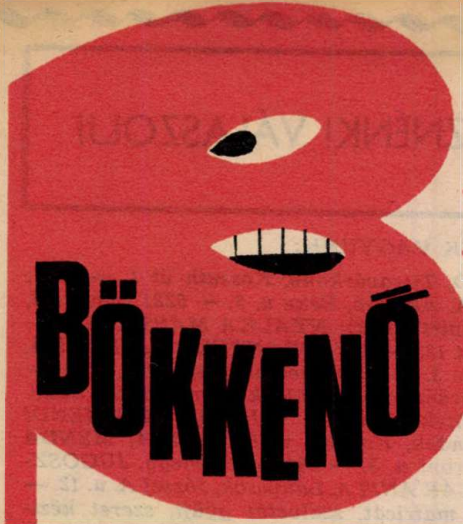

JÁRUNK-KELÜNK SOKAT LÁTUNK, S VAN AMI NEM TETSZIK...

BIZTATÓ

S még mondják, hogy az újságíró nem népszerű ember!

Rám például, mindig rám köszönnek, sőt utánam is szólnak. Mi több: akad, aki biztat! Mások még tegeznek is mellémálló igyekezetükben: rajta, öreglány!

Mielőtt azonban bárki messzemenő következtetéseket vonna le mindebből a sajtómunka szépségéről, hozzá kell tennem: ezzel a figyelemmel kocogásaimat kísérik. S legtöbbjük bizony nem is rejti a gúnyoros felhangot.

„Egy-kettő..." — biztat valaki az épülő ház gerendáján üldögélve. „Nyomás, kisanyám!" — hallom a mellettem elsétáló fiúk szavát. Edzett vagyok, nemcsak testben, lélekben is: föl sem veszem a hangok bántó élét.

Csak csodálkozom. Miért, hogy mi, a magányosan futkározók vagyunk mindig kevesen. S ők, a ráérősen tréfálkozók, többen. De, hogy legyen némi vigaszom, időről időre találkozom magamfajta szembejövővel, kocogóval, kerékpározóval.

Nekünk egy kicsit halkabb a szavunk.

De, ahogy elkocogunk egymás mellett, mi mindig egymás szemébe nézünk. Egy csapatba tartozunk.

ÉLJEN!

Voltaképpen bosszankodnom illenék.

De, mit csináljak, ha a dolog nem bosszankodásra ingerel, s nem korholásra indít. Jól tudom én, hogy nem illik a falra firkálni, s mégis-mégis: ez a felirat mindig jókedvre derít. Nézem vagy két éve, naponta kétszer az ákombákom betűket, amelyek egy felszólító mondatot adnak, ekképp: Éljen Deák Gabika!

Ki tudja, megbékélésemet nem az adja-e, hogy sok bántó falfelirat között ez a Belgrád rakparti a legemberibb. Már csak azért is, mert a mondat kétéves reggeli-esti olvasása gondolkodtatott el az éljen szó értelmén. A szó, amit én eddig csak felvonulásokon, kiáltványokon láttam, lám most jelent meg szemem előtt először úgy, hogy az éljenzés helyett e szép magyar szavunk felszólító alakját jelentette. S értékéből még az sem von le, ha netán írója magamagának kíván — életet.

Sőt, ha így van, éppen ez a szerénytelen, kicsit hivalkodó életkívánság derít fel újra és újra. Hiszen most, amikor annyi a baj körülöttünk, van-e ennél nagyobb óhaj? Nem ismerem Deák Gabikát, de a felirat előtt elhaladva mindig rábólintok kívánságára. Éljen, s éljünk mi is, valamennyien — együtt.

M. Á.

AUTÓBUSZON

A fiú a vezetőfülkében guggolt.

Jelenléte bizonyára szabályellenes volt, hiszen minden rendesebb autóbuszban felirat figyelmeztet: a vezetőt vezetés közben zavarni tilos! Igaz, a fiú nem sokat zavart: guggolt és figyelt. Inkább a sofőr beszélt: behallatszott a mirofonba, ahogy magyarázta a vezető tennivalóit. Melyik ajtót nyitja-csukja éppen, a gombnyomás milyen sebességet jelöl, s mire kell figyelni vezetés alatt.

Nem tudtam megállapítani, ki lehet a fiú. A sofőr gyereke talán; szomszédja vagy jó barátja. Esetleg „csak" egy fiú, aki bekéredzkedett a „pilótafülkébe". Meglehet, élete vágya, hogy egyszer majd maga üljön a bőrülésben. Vagy, ki tudja, dehogyis akar ő sofőr lenni! Egyszerűen érdekli a vezetés technikája. Akár így, akár úgy, megirigyeltem a fiút: micsoda élmény lehet így utazni az autóbuszon, a sofőr jobbjánál guggolva.

S milyen jó lenne, ha minden gyerek találna olyan szakmáját tudó és szerető embert, aki örömmel fogadja, hogy van, aki odaguggol mellé.

LÉPCSŐSTOP

Hirtelen leáll a mozgólépcső, egyensúlyomat vesztve megkapaszkodom a ragacsos gumikorlátban. Mögöttem dominók módjára dőlnek egymásra az emberek: elöl egy testes férfi, magával sodorva két diáklányt, majd hátraszaltóval megérkezik egy kucsmát vesztett nő is. Mi, talpon maradottak próbáljuk szétválasztani a télikabátgubancot. A férfi homloka felhasadt, arcára csorog a vér.

S ekkor közönyös hangon megszólal a metróállomás megafonja: „Útitársuk állította le a mozgólépcsőt, kapaszkodjanak a korlátba, a lépcső azonnal indul. A sérültet elsősegély-nyújtásra kísérjék a forgalmi irodába."

Útitársunk? Már akinek. Én ugyan nem nevezném annak azokat a lépcsőstopos csibészeket, akik egymást lökdösve, „jó hecc volt" vihogással hagyják el a metrót, s a hangosbemondó még annyit sem szól utánuk: ejnye, ejnye. Pedig ez a metró veszélyes, és naponta sok ezer utas bőrére megy az egyre gyakrabban ismétlődő durva tréfa.

-ha-

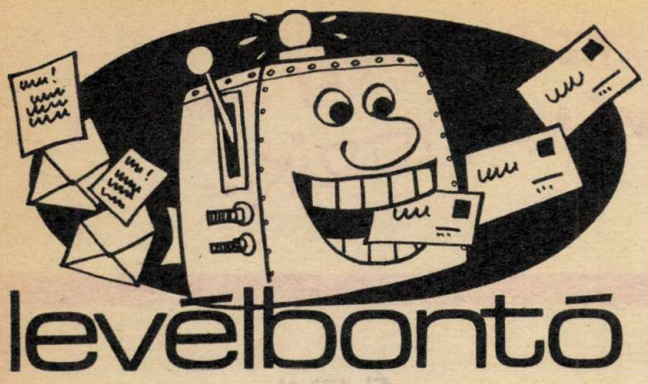

levélbontó

HÚSZÉVES A HARLEKIN

Amatőrként kezdték, ma már „profi" szinten művelik a bábkészítés, -mozgatás nem könnyű mesterségét az egri Harlekin bábegyüttes tagjai.

Nemcsak itthon, hanem a szomszédos országokban is elismerést, tekintélyt szereztek színvonalas műsoraikkal, a gyermek és a műértő szakmai közönség előtt.

Most két évtizedes fennállásukat ünnepelték az együttes tagjai az egri úttörőházban. A játszóházban a bábkészítés fogásaira tanították meg az apróságokat. A Harlekin húsz évét fotókkal, bábokkal illusztrálva színvonalas kiállításon mutatták be.

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

HETEDIKESEK VAGYUNK:

BAGI ILDIKÓ, Tiszavárkony, Kossuth út 1. — 5092; NAGY CECÍLIA, Akasztó, Béke u. 5. — 6221 (matricát, naptárt, csokipapírt gyűjt); NYALKA MÁRTA, Hajdúdorog, Fogadó út 18. — 4087; PRANTNER HAJNALKA, Paks, Május 1. u. 3. — 7030 (Neoton poszterért, kártyanaptárért, matricáért cserébe Mark Hamill címét küldi. Csak válaszborítékos levélre válaszol.); KÖRMENDI ERIKA, Csabrendek, Kossuth u. 63. — 8474; MENDA ANDREA, Népfront u. 3. — 24406 Felsőhegy, JUGOSZLÁVIA; SZELLÁR ANITA, Lánycsók, József A. u. 12. — 7759 (bélyeget, matricát, szalvétát gyűjt, szeret kézimunkázni.); KISS GABRIELLA, Nagyatád, Kossuth u. 7/a. — 7500 (naptárt, matricát, képeslapot gyűjt); DERZSI TÜNDE (13 éves) és húga, KINSA (11 éves), Str. Fierului No. 39. CLUJ-NAPOCA 3400 ROMÁNIA; KONKOLY NORBERT, Jászboldogháza, Petőfi u. 17. — 5144; GYÖRGY CSILLA, Bucin u. 52. Gyergyógyszentmiklós 4200, Hargita megye, ROMÁNIA (bélyeget, színészés együttesképeket gyűjt, szereti a zenét és a természetet. Főleg fiúk levelét várja.); MUSKOVITS LÁSZLÓ, Tárnok, Kossuth u. 2. — 2461 (képeslapot, naptárt gyűjt.) PÉTER TÜNDE, Str. Becas No. 1. CLUJ-NAPOCA 3400, ROMÁNIA (képeslapot gyűjt, szeret olvasni.); MATYÓKA ZSUZSANNA, Vanyarc, Táncsics út 5. — 2688; CZIMMER ZSUZSA, Paks, Akác u. 2. — 7030 (bélyeget, matricát gyűjt).

NYOLCADIKOSOK ÍRJANAK:

JAMRIK JÓZSEF, Szőlősgyörök, Szabadság út 46. — 8692 (Budapesti lányok leveleit várja.); GYÖRE MANUELLA és három barátnője, 24400 Zenta, Nagy Mélykúti János u. 83. JUGOSZLÁVIA; VAJAI ANDREA, Tapolca, Dimitrov tér 5. „B". 308.—8300 (matricát együttesképeket gyűjt); BÍRÓ ALÍZ, Görbeháza, Petőfi tér 43/a. — 4075; LAKATOS KÁROLY, Hanságliget, Dózsa Gy. út 12. — 9167; SZAKÁL ANIKÓ, Foktő, Petőfi u. 17. — 6331; NAGY HAJNAL, Szigetszentmiklós, Erkel F. u. 21. — 2310; DEÁK KRISZTINA, Ibrány, Felszabadulás u. 22. — 4484 (kártyanaptárt, képeslapot, matricát gyűjt); TARI MELINDA, Túrkeve, Kinizsi út 39. — 5420.

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

GO-KART szakosztály iránt érdeklődik Rácz Posztós Sándor Hódmezővásárhelyről (Móricz Zs. u. 4. — 6800). A környéketeken ugyan nem működik szakosztály — legközelebb csak Debrecenben és Kecskeméten van —, ennek ellenére nem reménytelen az ügy. Egy bükkösdi olvasónk, Lukács György ugyanis felajánlotta lapunknak segítségét; szívesen ad tanácsot a go-kartozni vágyó gyerekeknek. Címe: Bükkösd, Dózsa u. 1. — 7682. Forduljatok hozzá bizalommal!

A NÉPTÁNCOT szeretné választani Bencze Erika (Tiszacsege, Lehel u. 13. — 4066). „Bekerülhetek-e majd az Állami Népi Együttesbe?" — kérdi levelében. A hivatásos táncosokat az Állami Balettintézet néptánc tagozatán képzik, a Magyar Állami Népi Együttes is a végzett hallgatók közül választja ki táncosait. A balettintézetnek erre a tagozatára nyolcadik után jelentkezhetnek a lányok, de az elkövetkezendő két évben nem indítanak osztályt. Tanácsunk: addig is keresd fel a hozzátok legközelebb levő néptánccsoportot.

„TENGERÉSZTISZT szeretnék lenni" — olvastuk Anka Márton (Lakitelek, Rákóczi u. 4/a. — 6065) levelében. Nyolcadik után jelentkezz a Lékai János Hajózási Szakközépiskolába (Budapest, Jász u. 153—155. — 1131)! A Színházak Központi Jegyirodájának címét is kérted még tőlünk, íme: Budapest, VI., Népköztársaság útja 18.

B. T.-nek üzenjük: Érdemes próbálkoznod a szakközépiskolával, másodikként jelöld a jelentkezési lapon a szakiskolát. Pest megyében Cegléden van egészségügyi szakközépiskola és szakiskola (Széchenyi u. 16. — 2700), és Gödöllőn is működik egy kihelyezett tagozat, címe: Ganz Ábrahám u. 3. Pf. 54.

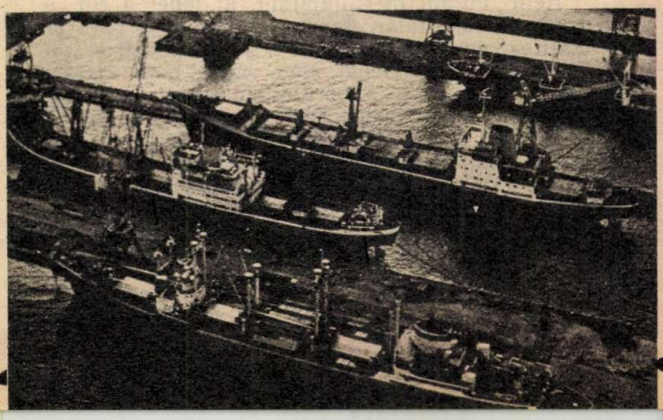

VÁNDORBOTTAL...

Az alváshoz készülődő természetet figyeltük az év utolsó túráján a Vértesben. Túravezetőnk Szabó Laci bácsi volt, az Országos Természetvédelmi Hivatal munkatársa. A Lövöldöző völgy volt első állomásunk. A fákat, bokrokat már jól ismerjük, az erdő mélye felé haladva találtunk imolát, mügét és az árvalányhajak közül az utolsónak virágzó kunkorodó árvalányhajat is. Leveleket gyűjtöttünk, s a Búvár könyvek segítségével minden levélről kiderítettük, hogy milyen fáról származik. A gyűjtőmunka közben Laci bácsi felhívta figyelmünket az imádkozósáska petéjére. Majd a hűvös Gyertyános völgybe mentünk. Alighogy odaértünk, az avar között felfedeztük a gyertyán termését. Láttunk egy szép karimájú hársfát is, amely a gyökerével egy nagy sziklát karolt át. És Laci bácsi újra érdekes jelenséget mutatott: egy elszáradt hangyabogáncs virágát bontotta ki, amelyben a leleményes katicabogarak bújtak meg a hideg elől. Kirándulásunk utolsó állomása a Lóállás-tető volt, ahonnan szép kilátás nyílt falunkra.

Azzal búcsúztunk egymástól, hogy tavasszal a Vértes egy másik részével ismerkedünk majd.

Majtán Olga,
Csákvár

Nemrég az osztályunkkal Szarvasra látogattunk. Ez a Békés megyei város az Alföld egyik turistaparadicsoma. A legszebb látnivaló itt az európai hírű arborétum, a Pepi-kert. 1600-féle fa és cserje van a 82 hektáros területen. Ottjártunkkor kellemes, enyhe, napsütéses idő volt, a fák, a bokrok már télre készülődtek. Megtudtuk, hogy az utóbbi években az arborétum lassú pusztulásnak indult. De ennek megakadályozására a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumtól, az Országos Vízügyi Hivataltól és az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivataltól komoly összegű gyorssegély érkezett, hatása máris látszik. Rendbehozták a kiszolgáló létesítményeket, jövőre pedig pótolják a kipusztult fenyőket, tujafákat és kicserélik a fedett pihenőhelyek tetőszerkezetét.

István Boglárka,
6./b, Békéssámson

ÚTTÖRŐ-HATÁRŐRÖK

A határ őrzése – izgalmas, romantikus feladat. Varázsa rabul ejti a hivatásos határőrt is, nemhogy a gyerekeket. Szabolcs-Szatmár megye sok községében a határőrök életével, hétköznapi munkájukkal, embert próbáló szolgálatukkal ismerkednek az úttörők. Nem egy diák éppen e látogatások eredményeként választja élethivatásul a határőr, a hivatásos katonai vagy a rendőrszolgálatot.

Tiszabecsen nemrégiben szép elismerést kaptak az úttörő-határőrök. Oklevél jelzi az iskola falán, hogy a gyerekek segítenek a határőröknek az államhatár őrizetében és részt vesznek a gyakorlatokon. Megismerkedtek az őrs kutyájával, a lovakkal, néhányan még lovagolhattak is. Barátságot kötöttek a határőrökkel, akiket meghívtak az iskolai eseményekre. Az pedig már természetes, hogy az új kisdobosoknak és úttörőknek határőr köti fel a kék és a vörös nyakkendőt. Az akadályversenyeken szintén határőrök vezetik az állomásokat.

Nemrégiben Tiszabecs is határközség lett, s a megtisztelő cím elnyeréséért sokat tettek az úttörők is. Idősek és fiatalok egyaránt közös ügynek érzik határaink védelmét.

Tóth Kornélia,
Kelet-Magyarország

KENGURU

A Gyermekrádió új sorozata mozogni hív titeket. Minden adásban 3-4 perces gyakorlatot végzünk zenére, ennek rajzát lapunk is közli. A műsor minden negyedik szombaton 13.05-kor hangzik fel a Petőfi adón. Rajzunk a december 29-i adás gyakorlatait mutatja. Ha a kenguru-zenét magnóra vettétek, ritmusára ismételhetitek, naponta.

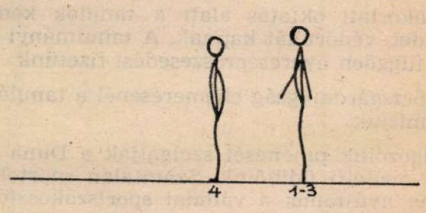

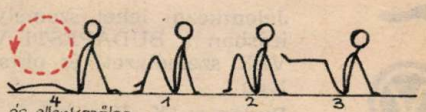

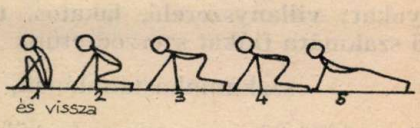

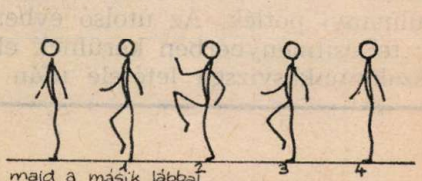

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését szakmunkástanulónak az alábbi szakmákra:

esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, anyagmozgatógép-szerelő, Diesel-mozdony szerelő, villamosgép-szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló, vegyianyaggyártó, erősáramú-berendezésszerelő, villamoshálózat-szerelő, irányítástechnikai műszerész (érettségizett, budapesti lakosok részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege 300—800 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-áig tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően. Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

Gyakorlati oktatás alatt a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát kapnak. A tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és a Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán
Budapest IX., Kén u. 5. — 1097; telefon: 277—275.

Szeretnél valamilyen szép szakmát tanulni?

GYERE SZAKMUNKÁSTANULÓNAK A KOSSUTH NYOMDÁBA!

Választhatsz: BETŰSZEDŐ, MAGASNYOMÓ GÉPMESTER, SÍKNYOMÓ GÉPMESTER, KÖNYVKÖTŐ, NYOMDAGÉPSZERELŐ szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutajtuk a választható szakmákat.

Érdeklődni lehet:

naponta 8—14 óra között a KOSSUTH NYOMDA személyzeti és oktatási osztályán,
Budapest III., Bécsi út 100.
Tel.: 805-711.

Juttatásaink:

a tanulmányi eredménytől függően
400—1050 Ft összegű
társadalmi-tanulmányi ösztöndíj,
4 Ft térítésért étkezés,
sportolási, szórakozási lehetőség,
üdülés a Balatonnál és Galyatetőn.
Továbbtanulási lehetőség
a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk

szakmunkástanulónak,

akik az 1984/85-ös tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és napi 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft, továbbá 100, 150 és 200 Ft tanulmányi pótlék. Az utolsó évben tanulóink már teljesítménybérben kerülnek elszámolásra. A szakmunkásvizsga letétele után ifjúmunkásaink — a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.

Levélcím: 1502 Budapest
Pf. 43.

PATEX

FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő** szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20—40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—5800 Ft/hó, a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen, hétfőtől—csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest, Pf. 391. 1394.

PATEX
PAMUTTEXTILMŰVEK · BUDAPEST

PÁLYAVÁLASZTÓK!

Vár benneteket az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár közössége — gyertek hozzánk szakmát tanulni!

A gyógyszergyártás a korszerű berendezések mellett a jól képzett, lelkiismeretesen dolgozó szakemberek munkáját is igényli.

Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:

vegyianyaggyártó, hegesztő, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó- és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek); elekroműszerész, szobafestő, mázoló-tapétázó, padlóburkoló, csatornamű-kezelő. A képzési idő 3 év; kollégiumot biztosítunk.

Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek általános vegyész szakmában. A képzési idő 4 év; kollégiumot biztosítunk.

Juttatásaink a tanulmányi idő alatt:

tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj, 400 Ft társadalmi ösztöndíj, + ösztöndíj-kiegészítés a tanulmányi eredménytől függően, jutalomlehetőség, szociális juttatások, (segély, ebéd, munkaruha stb.), üdülési és kulturális lehetőségek. Társadalmi szerződést kötünk.

A szakmunkásvizsga után támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelv- és egyéb szakmai tanfolyamokon.

Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és azt követő időszak nehézségein.

A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást ad az Egyt Gyógyszervegyészeti Gyár oktatási osztálya.

Címünk: Budapest, X., Keresztúri út 30—38.
Levélcím: 1475 Bp. Pf: 100 Telefon: 836—702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon. Jelentkezéseket előjegyzésbe vesszük.

Ne feledjétek — vár az Egyt

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év szorgalom, s a jövedelem havonta 3500—6500 Ft lehet!

Az 1985 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett, és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény!

DÍJTALAN kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 6 Ft-ért napi háromszori étkezés.

HAVONTA évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 290—750 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz társadalmi ösztöndíj, mely két részből áll: 500 Ft alapösztöndíj és a tanulmányi eredménytől függően 150—250 Ft tanulmányi pótlék.

VÁLASSZ GYÁREGYSÉGEINK KÖZÜL!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT — Lőrinci Gyára, Bp. Gyömrői út 85—91. — 1183

— Kaposvári Gyára, Kaposvár, Jutai u. 6. 7400

— Miskolci Gyára, Miskolc, József A. u. 21. 3527

— Váci Gyára, Vác, Vám u. 1. 2600

— Újpesti Cérnagyár, Bp. Váci út 91. 1044

— Bácsalmási Gyára, Bácsalmás, Rákóczi u. 11. 6436

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" „1214—1" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI:

FÜLEKI JÁNOS

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni — és azok jók —, már részt veszel a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: január 13. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

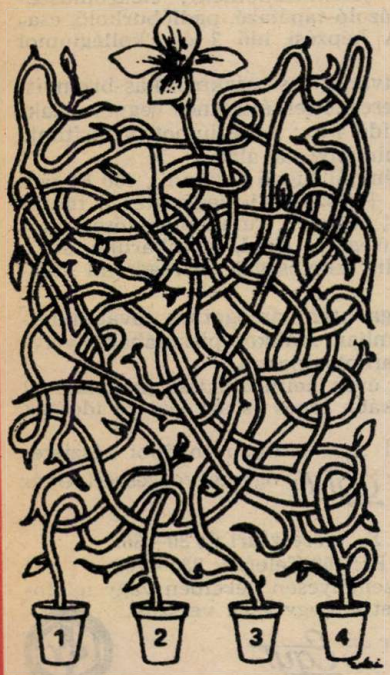

SZOBAVIRÁGOK. Alaposan összefonódott ez a négy cserép virág. Rejtvényfejtő legyen a talpán az, aki meg tudja mondani, hogy melyik cserépből nőtt ki az a szár, amelynek a bimbója kinyílott Próbáld megkeresni!

FALURÓL FALURA. Magyar falvak nevét rakhatod össze ezekből a szavakból, szóösszetételekből. Kérdéseink: milyen nevű falvakról van szó, és voltaképpen hány falu nevét ismered meg?

TÉLI FÁK. Ugye nem hiszed el, hogy teljesen egyforma ez a két fa? Hány különbséget találsz köztük?

Mai feladványunk is két (2) lépéses. Írjátok meg fehérnek azt a lépését, amely után fekete bármit is lép, már nem tudja a mattot megakadályozni.

A november 1-i Pajtásban közölt feladvány megoldása: világos 1. Bg1-b1 lépéssel kezd. Ez ugyan nem fenyeget mattal, de olyan helyzetet teremt, hogy bármit is lép sötét, bajba kerül és fehér a második lépésben bástyájával h1-ről, vagy b8-ról megmattolja az ellenséges királyt. — A jutalmak nyertesei: Bánhidi Richárd (Kaposvár), Fehér József (Gyönk) és Horváth Edina (Zalaegerszeg). **Földeák Árpád**

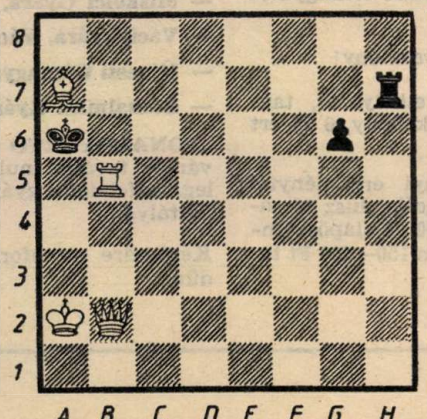

MELYIK A KILENC KÖZÜL? A Szovjetunió nagy tavai közül sorolunk fel kilencet. Azaz mégsem kilencet, mert az egyikük nem tó, hanem homoksivatag. Vajon melyik a — rejtvényes szóval élve — „kakukktojás"?

ARAL
LAGODA
ISSZIK-KUL
ILMENY
MUJUNKUM
ZAJSZAN
SZEVAN
VIGOZERO
SZASZIK

BUDAPRINT

PÁLYÁZAT

A BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat ez évben is meghirdeti – immár hagyományos – kétfordulós pályázatát.

Játssz ismét velünk!

Mindkét fordulóban a legjobb megfejtést beküldők között 20 nyereményt sorsolunk ki a vállalat termékeiből.

Te is nyerhetsz!

Aki mindkét fordulóban jó megfejtést küld be, elnyerheti a fődíjat, melyet személyesen vehet át a vállalat központjában.

A főnyeremény egy zsebszámológép.

Fejtsd meg a keresztrejtvényt!

A megfejtést postai levelezőlapon küldd az alábbi címre:

BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat
személyzeti és oktatási főosztály
Budapest, Postafiók 111. – 1300

A levelezőlapra írd rá: PÁLYÁZAT! Írd fel azt is, hogy hányadik osztályba jársz.

Beküldési határidő: 1985. január 17.

A helyes megfejtést beküldők között 20 nyereményt sorsolunk ki a vállalat termékeiből. A nyertesek nevét a Pajtásban közöljük, a nyereményeket postán küldjük el.

Figyeld a Pajtás két hét múlva megjelenő számát, amelyben a BUDAPRINT pályázat második fordulója jelenik meg BETŰREJTVÉNY címmel.

A vízszintes 1., 17., 27., 47. valamint a függőleges 1. és 37. sorokból olyan szakmák nevét ismerheted meg, amelyeket a BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalatnál megtanulhatsz. Megfejtésül ezeket küldd be.

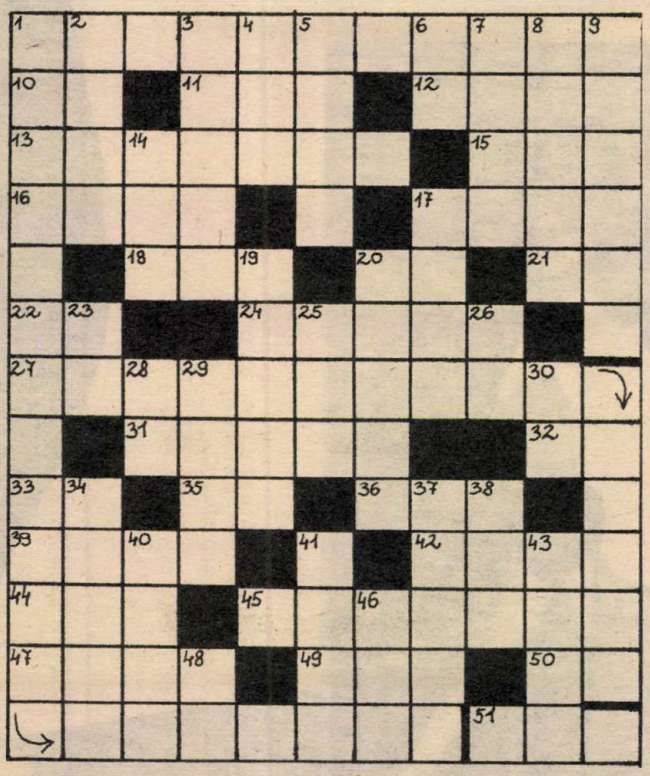

VÍZSZINTES: 1. Budaprint szakma (zárt betűk: X, N). 10. Kiejtett mássalhangzó. 11. A roli három betűje. 12. A gyógyászatban érzéstelenítésre használják. 13. Ősrégi ütőhangszer, facimbalom. 15. Tomay Gusztáv Vilmos. 16. Így kezdődik a trillázás! 17. Budaprint szakma. 18. Tárgyra vonatkozó kérdőszó. 20. Vali egynevű betűi. 21. A távoli múltban élő apa, vagy anya. 22. Azonos mássalhangzók. 24. Az emberi nemzedék vagy állatfaj utolsó ivadékát jelölik ezzel a szóval. 27. Budaprint szakma. 31. Kelet-európai nép. 32. Kötőszó. 33. A sötét eleje, vége! 35. Római 1050. 36. Évszak. 39. Távol estem... 42. Közepén szárít! 44. Észak-európai aprópénz. 45. Akkor mondjuk ezt, ha az ember a madarat repülésre készteti. 47. Budaprint szakma. 49. Vízi átkelőhely. 50. A növény része. 51. Helyhatározórag.

FÜGGŐLEGES: 1. Budaprint szakma (zárt betűk: I, E, Z). 2. Arab uralkodó. 3. Városi jármű. 4. Petrov párja (szovjet szatirikus írók). 5. Francia város kiejtve. 6. Y. E. 7. Ritka férfinév. 8. Magas férfi lesz a gyerekből. 9. Műszerek, gyógyszerek vannak ebben a táskában. 14. ... -lom. 17. Fiúgyerekem. 19. Osztrák vidék. 20. Füves terület, névelővel. 23. Igekötő. 25. Ribonukleinsav. 26. Fél güzü! 28. Téli csapadék. 29. Fémből készült pénzdarab. 30. Kérdőszó. 34. Történelmünkben nagy szerepet játszott ez a nép. 37. Budaprint szakma. 38. Romlott tojás. 40. Vissza: ennivaló. 41. Becézett női név. 43. Kedvelt leánynév. 46. Szénna termesztésére használatos füves terület. 48. Ugyanaz, mint a vízszintes 21.

SZEDD A LÁBAD papa!

Meghívó az üzenőfüzetben: „Szombaton lakótelepi sportnapot rendezünk az iskola tornatermében, melyre szeretettel meghívjuk az egész családot. Magukkal hozhatják lakótelepi barátaikat és ismerőseiket is. Osztályfőnök."

Szombat reggel kilenckor Budapesten még mintha aludna a Vizafogó lakótelep. Csend, borongós idő, borongós hangulat.

Az általános iskola tornatermében viszont nyoma sincs a reggeli álmosságnak. A gyerekek szilaj csikók módjára száguldoznak, a sportmezbe öltözött felnőttek egyelőre még visszafogottan melegítenek, a „civilek" az ajtóból kíváncsiskodnak.

NYITOTT ISKOLA

De mi is ez a szombat reggeli nagy sürgés-forgás? Dr. Zsiga Lászlóné testnevelő tanár: „Most rendezzük a második lakótelepi sportnapot. Ezt amolyan mintaedzésnek szánjuk, melyből a résztvevők (elsősorban a felnőttek) hasznos ismereteket szerezhetnek a saját szervezésű sportfoglalkozásuk levezetéséhez. Mi ugyanis nyitott iskola vagyunk, tehát minden szombat délelőtt a lakótelep apraja-nagyja előtt nyitva áll tornatermünk ajtaja. Csak az a kikötésünk, hogy ezek az edzések szervezettek legyenek."

A félórás ráhangolódás után komollyá válik a helyzet a tornateremben. Az események most már a forgatókönyv alapján követik egymást. Még leírni is nehéz lenne, mennyi ötletes versenyt, vidám játékot eszeltek ki a testnevelő ta-

nárok. Nem is részletezem a programot, inkább a vetélkedők hangulatát szeretném viszaadni ...

A csapatokban az általános iskolásokon kívül óvodások, „juniorok", szülők és nagypapák is helyet kapnak. És a sokféle korosztály milyen békésen megfér egymás mellett!

GYEREKEK, SZÜLŐK, TANÁROK

A versenyek alatt a helyezéstől függően változik a csapatok kedélyállapota. Örül, kiabál az élen álló társaság, reménykednek vagy csüggednek a többiek. — Szedd a lábad, papa! — rikkantja az egyik pöttömke fiú, majd a beérkezés után öleléssel fejezi ki elismerését a sebes vágtáért.

Az egyik csapatban kislányával együtt szerepel Futár Gáborné, a 4/d osztályfőnöke. „Nagyon jó ez a versenyzés —, mondja. — Itt egészen újfajta kapcsolat alakul ki: társak vagyunk, egymásra utaltak, egy célért küzdünk valamennyien. Ez a személyes viszony segít az egymáshoz való közeledésben. A hamar jelentkező fáradtság viszont elkeserít; most érzem igazán a rendszeres mozgás hiányát."

A terem másik felében zajló asztalitenisz- és tollaslabda-bajnokság sok izgalmat tartogat. Radnai Rudolf boszorkányos ügyességgel forgatja az ütőjét, ellenfelei rendre vesztesen hagyják el a pingpongasztalt. „Én szakközepes barátaimmal és nyolcadikos húgommal jöttem el erre a sportnapra — tájékoztat. — Szeretjük a sportot, a versenyzést, ennél jobb programot nem tudtunk volna csinálni szombat délelőtt."

Az iskola „vezérkarának" megjelenése is azt bizonyítja, hogy nem közömbös számukra a lakótelepi emberek sorsa.

Császár Józsefné igazgató: „Tudjuk, ismerjük a mai életvitellel együtt járó egészségkárosító ártalmakat. Mi igyekszünk a lakótelepen élőket egészséges életmódra szoktatni: mozogni, játszani hívunk mindenkit a tornaterembe. Nagyon jó érzés látni a gyerekek, szülők és tanárok közös, önfeledt sportolását. Külön öröm számomra, hogy a fiatal tanárnők milyen aktívan vesznek részt a sportnap sikeres lebonyolításában."

„GYÖTRELMES" AEROBIC

Megállás nélkül szól a zene, peregnek az események. A kitűnően összeállított „sportkoktéltól" többen már mintha megrészegültek volna, imbolyognak... Vagy tán a fáradtság roggyantotta meg a lábakat? Pedig a java még csak ezután következik...

Dr. Zsiga Lászlóné bejelenti: „jön az aerobic!" Hatalmas ujjongás, indul a közös tánc. Dr. Zsigáné az „előtáncos" — micsoda jól mozog! —, Szívós Katalin, Dallos Ottóné és Keleti András testnevelő tanárok az első sorban „lejtenek". De a nagy tömegben tanítványaik mellett találjuk a tanárokat is: Éva néni, Andrea néni, Mariann néni, és Gyöngyi néni fáradhatatlanul ropják a táncot. Majd a ritmus fokozódik, már csak kevesen tudják követni. Fogy az erő, fogynak a tornázók. A huszadik perc után siralmas a kép: már csak tízen bírják a gyötrelmeket.

Közeleg a dél, a sportolás vége. Nézem az arcokat. A reggel még oly nyűgös gyerekek kipirultak, vidámak.

A felnőttek úgyszintén, pedig reggel még gondterheltek voltak.

Hogy milyen volt, hogy sikerült a Vizafogó lakótelep sportnapja? A válasz leolvasható a gyerekek és a felnőttek arcáról.

Lovas Albert
Fotó: Szalay Béla

FORTOCSKA POSTÁJÁBÓL

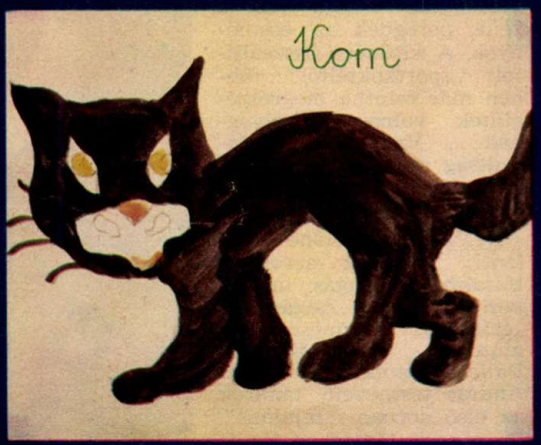

„Rajzoljátok le a Fortocska számotokra legkedvesebb szereplőit!" – kérték az Iskolatelevízió szerkesztői a gyerekeket az orosz nyelvlecke egyik vasárnap reggeli adása után. Remélték, hogy a postás naponta beállít majd a szerkesztőségbe, s dagadt táskája tele lesz színes rajzokkal, kedves levelekkel. Így is történt. Kiderült, hogy a kis óvodásoktól kezdve a 6–7-es tanulókig igen sokan nézik a sorozatot, s leveleikben bevallják, hogy „ez igen", így nagyon jó nyelvet tanulni. A beküldött rajzokból kiderült, hogy a fiúknak Artúr, a robot és Szergej a kedvence, a lányok meg inkább a rajzfilmes részletekhez vonzódnak. Kimondottan kedvelik Piroskát, a boszorkányt, a sportosan öltözött farkast, Jujdefáj doktort és a macskát. Mindezt a rajzok bizonyítják, amelyek közül a legszebbeket mi is bemutatjuk lapunkban. Íme.

RAJZOLTÁK:

Varga Gábor, Gyöngyös
Farkas Mariann, Karcag
Besenyei Csaba, Eger
CIMEA örs, Karcag

ORDASOK KÖZÖTT

A II. világháború – a történelem egyik legborzalmasabb, legvéresebb eseménye – mind a mai napig élénken él az emlékezetében mindazoknak, akik átélték. Mélyen beivódott az emberiség közös emlékezetébe is, azok sem feledik, akik olyan szerencsésen születtek, hogy nem szenvedték végig a poklok testi és lelki kínjait. Ennek a háborúnak azért is kijár a világháború elnevezés, mert a harc nemcsak a fronton dúlt, nem volt a szó eredeti értelmében harctér és hátország, az életveszély, a szenvedés utat talált oda is, ahová az ágyúdörgés még vagy már nem hallatszott el.

A francia partizánok, a legendás maquisardok (makizardok) a megszállt területeken támadtak meg katonai konvojokat, robbantottak fel csapatszállító vagy lőszeres vonatszerelvényeket, és ezek állandó bizonytalanságba tartották a betolakodó német fasiszta hadsereget. Sikerült-e velük kapcsolatot találnia a francia területeken dolgozó, szovjet hírszerző tisztnek? És vajon a saját feladatát végre tudta-e hajtani? Erről szól Dold-Mihajlik izgalmas regénye, amelyből Cs. Horváth Tibor írt és Sebők Imre rajzolt képregényt. Közlését a következő számunkban megkezdjük.

INTER HUMOR

Összeállításunkat külföldi testvér-gyereklapokban – Jóbarát (román), Jó Pajtás (jugoszláv), Pionyerszkaja Pravda (szovjet), Swiat Młodych (lengyel), Szeámicska (csehszlovák), Pioniru temvrijcse (bolgár), Trommel (NDK-beli) – megjelent karikatúrákból válogattuk.

EGYÉNI STILUS

SOKGYERMEKES EZERMESTER

IDEGI FÁRADTSÁG

MEGLEPŐ TAKTIKA

DIVATOS BŐRKABÁT

TÖKÉLETES GÉPMADÁR

ÖNBIZALOM

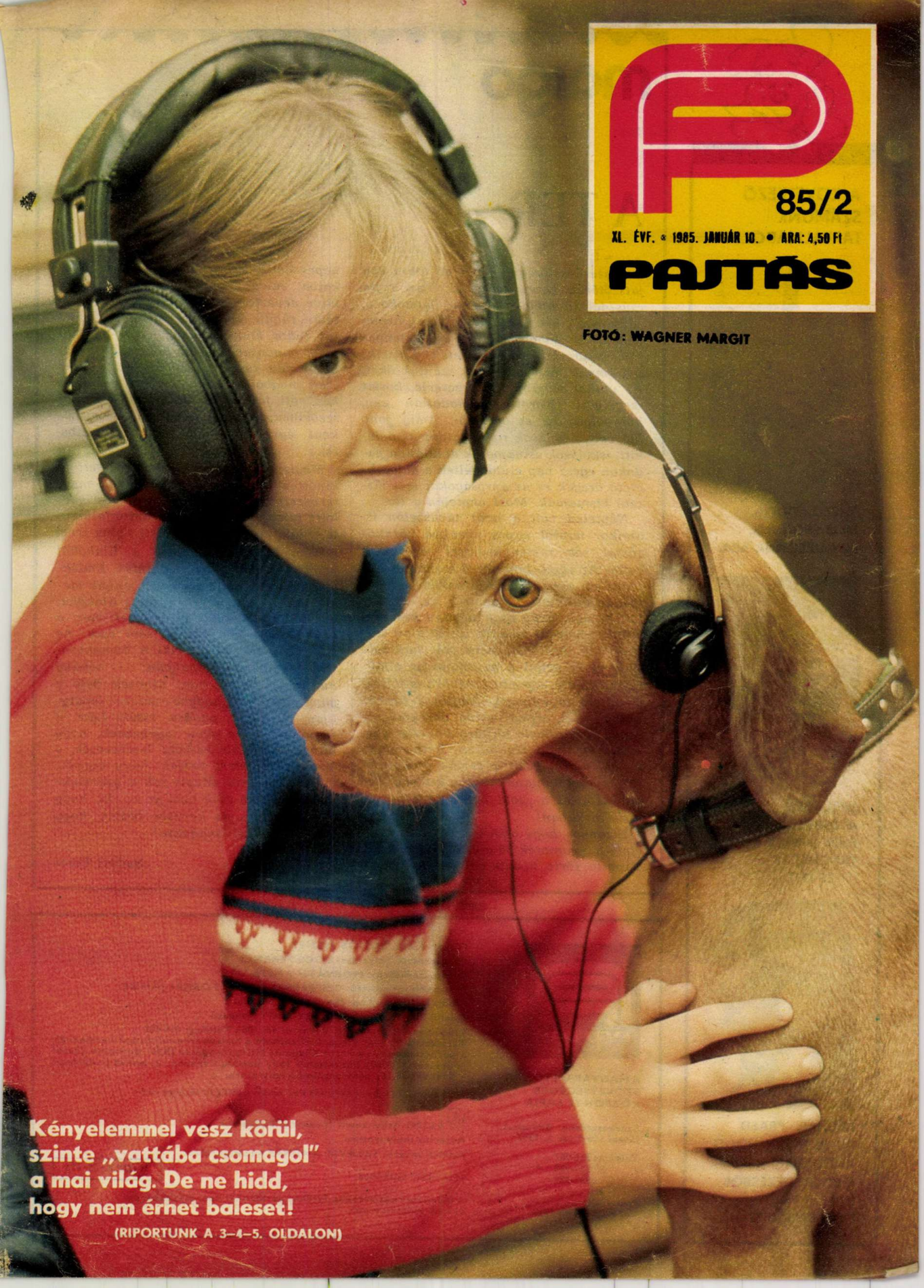

85/2

XL. ÉVF. • 1985. JANUÁR 10. • ÁRA: 4,50 Ft

PAJTÁS

FOTÓ: WAGNER MARGIT

Kényelemmel vesz körül, szinte „vattába csomagol" a mai világ. De ne hidd, hogy nem érhet baleset!

(RIPORTUNK A 3–4–5. OLDALON)

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

ÉHEZŐ ETIÓPIA. MI IS SEGÍTÜNK. EGY UZSONNA ÁRA.

VÉRÜKBEN A CSÁRDÁS, EZER GYEREK ROPJA. TÁNCHÁZAK ITT ÉS OTT.

MICHAEL PRAED AZ ÚJ ROBIN HOOD ANGLIÁBAN. AMIKOR A ROCKÉNEKESBŐL ROMANTIKUS FILMSZTÁR LESZ.

margó

A TÉR

A szerkesztőségbe jövet az utam egy játszótéren vezet keresztül. Van rajta csúszda, többféle mászóka, homokozó, „dühöngő", két kézilabdakapuval, hinta, padok, kis csobogó kút. Az aszfalttengeren gondozott pázsitszigetek. Látszik: a szemnek, nem a lábnak szánták őket. Az utakat néhány fa, díszcserje, korlát szegélyezi. Körötte szakadatlan zúg, hömpölyög az autófolyam. Amíg jobb idő volt, óvodások rohangáltak itt délelőtt, iskolások zsivajogtak délután, a padokon egész nap elüldögéltek a galambetető öregek és az apróságokat levegőztető kismamák. Most néptelen a tér.

Néptelen volt a múlt tavaszelőn is, amikor napról napra növekvő várakozással, sőt: reménykedéssel vágtam át rajta. Az egyik homokozó sarkában fölfedeztem ugyanis egy fatönköt. Terebélyes fa állhatott ott nemrég, azt döntötték ki úgy, hogy csak néhány arasznyi csonkja maradt meg. És a föld alatt terpeszkedő gyökérzet nem volt hajlandó tudomásul venni a parancsot az elmúlásra; küldte, nyomta továbbra is fölfelé az éltető tápanyagot. Amitől a tönkön korona nőtt, ujjnyi vastag, derékmagasságig nyújtózkodó hajtásokból. Azt vártam, reméltem izgatottan, hátha meglátom, amint ezek a sarjak diadalmasan levelet bontanak, hátha kitörhet valamiképp ez a „zöld botrány" a homokozó sarkában!

Bizonyos, hogy nem lett volna könnyű élete a nyomorék fának, ha megmarad. Taposta, törte, nyúzta volna a homokozó népes hada, amint bevonta volna játékaiba, várrá, búvóhellyé, tudom is én, mivé nevezte volna ki. De talán kibírta, talán túlélte volna azt is, ha a fűrészt túl tudta élni. Csakhogy nem maradt meg, gondosan kiásták tövestül. Igazából mindig tudtam, hogy így lesz. Hiszen csak megbotlik benne valaki, és máris kéz, váll, fej reccsenhet a homokozó kőszegélyén, csak belelöknek valakit nyársként égnek meredő friss hajtásaiba, és . . .

Mégis sajnálom. Az a korccsá tett fa kinőtt a városi gyerek játékának megtervezett rendjéből, ki nem fakadt leveleire talán csatangolásra csábító faluszéli erdők, mezők üzenete lett volna írva.

Nem tudom, ismered-e a libikókát vagy más néven mérleghintát. Emlékszem, én mennyire szerettem annak idején. Ma a játszótereken nincs libikóka: le „kellett" szerelni az összeset, mert a libikókának sem szeme, sem esze: ha egy láb alákerül, eltörik. A homokozóban — igen, ugyanabban! — néhány napja új „lakó" van: áttették belé a gömbmászókát, hogyha valaki lepotytyan róla, hát puhára essék. Lám, a felnőttek egyre azon igyekeznek, hogy minél kevesebb veszély leselkedjék a gyerekekre, mert tudják, hogy vigyázniuk kell rájuk. Mégis sok a gyermekbaleset. Talán csak nem az az oka, hogy a gyerekek egyre kevésbé tudják, hogy vigyázniuk kell magukra?

Nádasi Tibor

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC
Olvasószerkesztő: HORVÁTH ANITA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 153 Ft I. félévre 85 Ft II. félévre 68 Ft

84.3243 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

CSAK EGYSZER BILLENJEN NAGYOBBAT A KERÉKPÁR, AZ ÚT CSÚSZIK, NEHÉZ A FÉKEZÉS

HA AZT HALLOD: BALESET...

HA NEM ORVOS RENDELTE, MÉREGGÉ VÁLHAT

A KONYHA AZTÁN IGAZÁN VESZÉLYES HELY LEHET: KICSAPHAT A GŐZ, ÖMÖLHET A GÁZ...

Apunak le kellett szívnia a benzint a gépkocsi üzemanyagtartályából. Úgy csinálta, hogy egy hajlékony műanyag csövet dugott a tankba, a kintmaradt végét erősen megszívta, aztán gyorsan beledugta a kannába, és a csövön engedelmesen, erős sugárban ömleni kezdett a benzin. Még azt is elmagyarázta közben a figyelő Zolinak, hogy most éppen a közlekedőedények elvét használtja, amit az iskolában a fizikaórán tanítanak. Azt sem felejtette el megemlíteni, hogy enniél a műveletnél nagyon kell vigyázni: a benzin a legkisebb szikrától, parázstól is belobbanhat.

A fürge eszű és mindig kíváncsi Zolit érdekelte a magyarázat. Tetszett neki a dolog, mint minden, ami kapcsolatban van az autókkal. Ő is ki akarta próbálni a bűvészkedést a műanyag csővel. Apu még meg is törölgette mielőtt odaadta neki, ő pedig jól megszívta. Érezte, hogy a szája teleszalad benzinnel, és ijedtében nagyot nyelt. Ami ezután következett: kórház, hosszú fekvés, roszszullét, aggodalom, tüdőgyulladás a vérbe került benzintől, és szerencsére: a gyógyulás a lassú lábadozás után.

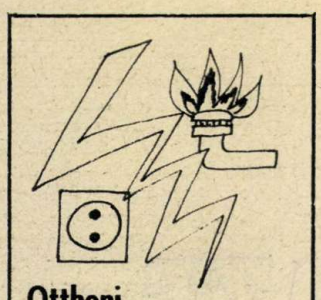

Otthoni veszélyforrások

Ha azt hallod, baleset, általában eszedbe jut a kép: csődület az utcán, intézkedő rendőrök, szirénázva érkező mentőautó . . .

— Az általános iskolások nagy részének, egy vizsgálat szerint, arról a szóról, hogy baleset, a közút jut az eszébe.

Dr. Székely Lajos professzor, a Hazafias Népfront baleseti társadalmi munkabizottságának elnöke hosszú számoszlopokkal teleírt kimutatásokat tereget elém.

— Másik nagy részük üzemi balesetre gondol a szó hallatán. Ez nagyjából huszonöt évvel ezelőtt még indokolt is volt, 1980-ban azonban a balesetek háromnegyedének már az otthon volt a helyszíne. Hozzá kell tennem, hogy ez csak óvatosan becsült adat, az otthoni balesetekről nincs megbízható statisztikánk. Vegyük azt a példát, hogy valakit a lakásban, egy rossz dugaszolóaljzat miatt megüt a 220 voltos áram, de szerencséjére nem esik semmi baja. Ám ugyanúgy eshetett volna is: egy ilyen áramütés halálos is lehet! Az ilyen majdnem-baleseteknek nincs nyomuk semmiféle kimutatásban.

A lakásban, otthon, elektromos készülékek, vegyszerek vesznek körül minket. Gázzal sütünk, főzünk, és hogy a villanyáramot mi mindenhez használjuk, talán el sem lehetne sorolni. Megannyi lehetséges baleseti forrás! Akik a kényelmünket szolgáló gépeket, berendezéseket kiötlik, feltételezik, hogy ért majd hozzájuk az, aki használja őket. Lehetetlen is lenne olyan biztonságosra tervezni ezeket, hogy ne jelentsenek semmiféle elképzelhető vagy elképzelhetetlen veszélyt. Tudomásul kellene végre venni, hogy az otthon „veszélyes üzemmé" vált!

A tiltás nem elég!

— Egy mai tíz-tizennégy éves gyerek gyakorlatilag felnőtt — állítja dr. Kovács Ilona, a Heim Pál Gyermekkórház osztályvezető főorvosa —, legalábbis abban az értelemben, hogy mindent maga akar megismerni, tapasztalni,

MODERN IDŐK? SZIKLAMÁSZÁS HELYETT BETONLÉPCSŐ . . .

AZ ÓVATLANUL VÉGZETT MUNKA IS VESZÉLYFORRÁS

HA HIBÁT TALÁLSZ, A SZERELÉS NEM A TE DOLGOD!

SPORTOLNI JÓ, SPORTOLNI EGÉSZSÉGES, DE NEM VESZÉLYTELEN

önállóságot követel magának a házi tevékenységekben is. Már nem lehet tiltással óvni a veszélytől. Mit érek azzal, ha elzárom előle, amit veszélyesnek tartok, és eldugom előle a kulcsot? Két napon belül megtalálja. Szerintem az egyetlen lehetséges módszer az, hogy mindent meg kell neki magyarázni, mindenre meg kell tanítani, ami körülötte előfordul. A szülőktől, a tanároktól rengeteg türelem kell ehhez.

És az, hogy tudjanak gyerekszemmel látni, gyerekfejjel gondolkodni, teszem hozzá magamban, mert eszembe jut Zoli története. Ugyan, miért gondolna arra egy józan gondolkodású felnőtt, hogy a gyereket figyelmeztesse: ha a szájába kerülne véletlenül a benzin, azt nem lenyelni kell, hanem kiköpni azonmód? Ugyan, miért fordulna meg egy felnőtt fejében, hogy akár százegyedszer is elmondja a gyerekének, hogy amíg az ebédet melegíti magának, az egyik szeme mindig a gáztűzhelyen legyen, ha mégoly izgalmas is az a könyv, melyet várakozás közben olvas? A következmény típusbaleset. A kifutó étel eloltja a lángot, a gáz azonban ömlik tovább. Gázmérgezés, kórház a végállomás.

A főorvosnő sorolja a baleseteket, amelyekkel a gyerekek a leggyakrabban kerülnek az ő osztályára. Szavaival megerősíti azt, amit dr. Székely Lajostól is hallottunk: az otthon „veszélyes üzem". A példákból mintha az látszana, mi mégis fittyet hányunk ennek a veszélynek. Különben, hogyan is akarhatná egy tizenéves lány, siettében, a fürdőkádban ülve besütni a haját az elektromos sütővassal? Vagy, miért nyúlna bele egy fiú az akvárium vizébe, miközben abba mindenféle feszültség alatt levő villamos szerkentyűk lógnak?

— A számok azt mutatják, egyre több gyermekmérgezés fordul elő az országban. 1980-ban „csak" négyszáztíz volt a halálos kimenetelű. Vajon ez teljes mértékben a háztartásokban egyre jobban használatos vegyi anyagok rovására írható?

— Egy tízéves gyerek segít, mint mondtam, önálló munkát követel magának például a kiskertben is, ahol sok növényvédő szert használnak. Azt azonban nem mindig mondják meg neki, hogy ezek között a szerek között némelyik akár a bőrön át is felszívódhat. Jó páran kerülnek hozzánk permetezéskor elszenvedett mérgezéssel — mondja dr. Kovács Ilona.

Dr. Székely Lajos egy másik jelenséget is említésre méltónak tart:

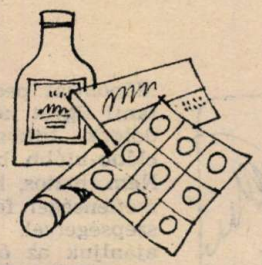

A gyógyszer nem megoldás

— Úttörőtáborokban járva a nyáron, megkértük a gyerekeket, mutassák meg, miféle gyógyszereket hoztak magukkal. Szinte dőlt elénk a szigorúan csak orvosi javaslatra szedhető antibiotikum, de akadt altató, nyugtatószer is!

A főorvosnő mondja:

— Ha egy tizenéves gyereket gyógyszermérgezéssel hoznak be, akkor általában másra kell gondolnunk, nem véletlen balesetre. Meggyőződésem szerint egy ekkora gyerek már elég okos ahhoz, hogy tudja, mit szed be. Leghelyesebb, ha általános érvénnyel kimondjuk, mint legfőbb szabályt: semmilyen más gyógyszert nem szabad bevenni, csak azt, amit az orvos rendel, a szülő ad, méghozzá mindig csak az éppen szükséges mennyiséget! Azt pedig nyugodtan leszögezhetjük, hogy egy tíz-tizennégy éves egészséges gyerek nem szorul nyugtatókra, ezzel csak a felnőtt rossz példáját majmolná. Ha mégis ideges, a problémát másutt kell keresni. A gyógyszer nem megoldás.

N. T.
Fotó: Wagner

SZÜLŐI FÉLTÉSRŐL, SZERELEMRŐL, ŐSZINTESÉGRŐL

BIZALOMM

NEM SZERETNEK. — A jeligét választó 15 éves lány nincs egyedül panaszával. A levelekben gyakori a panasz: a szüleim nem szeretnek! A szeretet hiányolása, a meg nem értés érzése a kamaszkor velejárója is lehet. Sajnos, nem ritkák azok a levelek sem, amelyek apák és anyák egyáltalán nem szeretetről tanúskodó bánásmódjáról tudósítanak. Mai levélíróink azonban a szülői szeretet hiányát egyetlen dologból következtetik: elengedik-e őket akkor és oda, amikor és ahova kedvük kerekedik indulni.

„Anyukám azt mondta, kislány vagyok még ahhoz, hogy tíz órakor kevesedjek haza egyedül a moziból" — írja a fenti jeligéjű levél feladója. „Nyolcadikba járok, jól tanulok. Anyunak mégsem lehet elmondani a fiúkról semmit" — panaszolja a **BIZALOM** jeligéjű levél. „Anyám egyik nap kijelentette, hogy soha nem járhatok szórakozni és diszkóba" — tudósít keserűen a **SZERETNÉK BOLDOG LENNI** jeligéjű levelében egy 14 éves lány. „Anyuék nem engedik meg, hogy komolyan járjak egy fiúval" — írja a **BÚBÁNAT** jeligéjű levél 14 éves feladója.

Egyoldalú párbeszédünkhöz fogadjunk el egy kiindulási pontot: szüleiteket a szeretet és a féltés irányítja. Dehogyis akarnak rosszat, amikor kimondják a tiltó szót! Igaz, a túlzott féltés túlbiztosítást jelent. A természetesnek tűnő dolgok tiltása pedig egyszerűen bizalmatlanság. Nemcsak a gyerekkel, hanem a szülőknek önmagukkal szemben is! Nem érzik azt, hogy adtak annyi értelmi és lelki indítást, amivel időnként már magukra hagyhatják gyereküket. Vannak persze, bizonyos szabályok, amiket be kell tartani. Így nem kell az esti nyolc órai előadásra menni, ha hattól is meg lehet nézni a filmet. A hazaérkezés időpontját pedig illik percre betartani! Egyet nem ajánlunk: a tiltott dolgok titkos megvalósítását, ez előbb-utóbb bonyodalmakhoz vezet. Nem biztos, hogy a lebukás kellemetlenségei felérnek a tiltott dolog szépségeivel. A titkolózás helyett ajánljuk az őszinte beszélgetéseket.

A **NEM VAGYOK ÁLMOS** jeligét választó nyolcadikos lány esetében is ez lenne a megoldás, akit édesanyja, kistestvéreivel együtt, az esti mesével küld ágyba. Azt írod: édesapád melletted áll, jó lenne hát, ha hármasban beszélnétek meg a dolgot. Édesanyád előbb-utóbb belátja, hogy egy tizennégy éves lány életében egy esti tévéfilm vagy elalvás előtti olvasás már természetes dolog. Ami pedig a késői ábrándozást illeti: ágybabújás előtti testmozgás, játék vagy kiadós futás segíti a gyors elalvást.

A felnőtt—gyerek kapcsolat fenti, néha eltúlzott nehézségei mellett találni a levelekben keményebb konfliktusokat is. S amennyire elfogadjuk a szülői féltést, úgy a legtöbb esetben nem tartjuk helyénvalónak a problémák pofonnal történő megoldását. Még akkor sem, ha — mint egy nyolcadikos fiú esetében — egy osztályfőnök ad így hangot nemtetszésének. Pedig, mint a fiú írja: „... a parkban kézen fogva mendegéltünk. Kulturált viselkedéssel!" Mi a fiúval értünk egyet. Tényleg „semmi rossz nincs abban, ha valaki szépen, kulturáltan szerelmes". S ha egy osztályfőnöknek ez nem tetszik, akkor sem a tanáriban kiosztott pofon az érzelmi életre nevelés módja.

Az **EGY LÁNY A FELSŐ TÍZEZERBŐL, AKIT ANNAMÁRIÁNAK HÍVNAK** jeligéjű levél írója is verésről panaszkodik. A szülői nemtetszés e drasztikus megnyilvánulása mellett — aminek sokszor nincs is oka, mint írod: édesapád csak azért ver, mert egyszerűen unatkozik — legalább ilyen súllyal érezzük helytelennek azt, hogy szüleid nem figyelnek rád. Ha segítségüket kéred, kérésedet elengedik a fülük mellett. Nem könnyű és nem egyedüli helyzet a tiéd, s bizony nem kevés kitartás kell, hogy ilyen helyzetben egy tizenéves lány megbirkózzon problémáival. Mi úgy érezzük leveledből, képes vagy erre. Segítségül pedig barátaid vagy tanáraid közül bizonyára találsz magadnak társat. **A SZEVEREVETLEK, CSAK TE IS SZEVEREVESS!** jeligéjű levél írója egy szerelmi

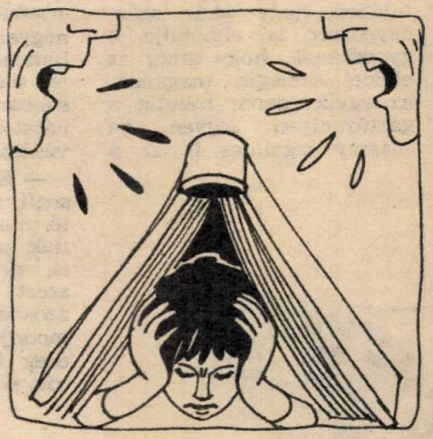

történetre és egy családi gondra kér választ. A szerelmi ügyet nem tartjuk oly nagy bajnak: várj egy kicsit, hagyj időt a fiúnak, hogy kimutathassa érzelmeit. Ha nem mutat irántad érdeklődést, akkor le kell mondanod róla! Abban igazad van, hogy szüleid alkoholizmusa ennél jóval súlyosabb. A te feladatod csak egy lehet: úgy készülj a felvételire, ahogy teljes erődből telik. Ha sikerül a felvételid a gimnáziumba és a kollégiumba, akkor függetlenítheted magad az otthoni eseményektől. S az új iskolában bizonyára találsz magadnak olyan társat, aki melléd áll.

Az **EGY SZOMORÚ LÁNY** jeligéjű levél írójának türelem, megértés és szeretet az ajánlatunk. Tizennégy éves vagy, szüleid korai halála óta nagymamád nevel. Aki azonban ideges természetű, otthon minden kérésedet veszekedés fogadja. Néha az orrod alá dörgöli „áldozatát", s nem enged el soha sehová. Megértünk: nem lehet könnyű ilyen körülmények között élni. De gondold csak el: nagymamád felelőssége nagyobb, mint egy igazi szülőé. Vállalása tisztességes, s bizonyára kora, nehezebb élete is magyarázza ide-

AL

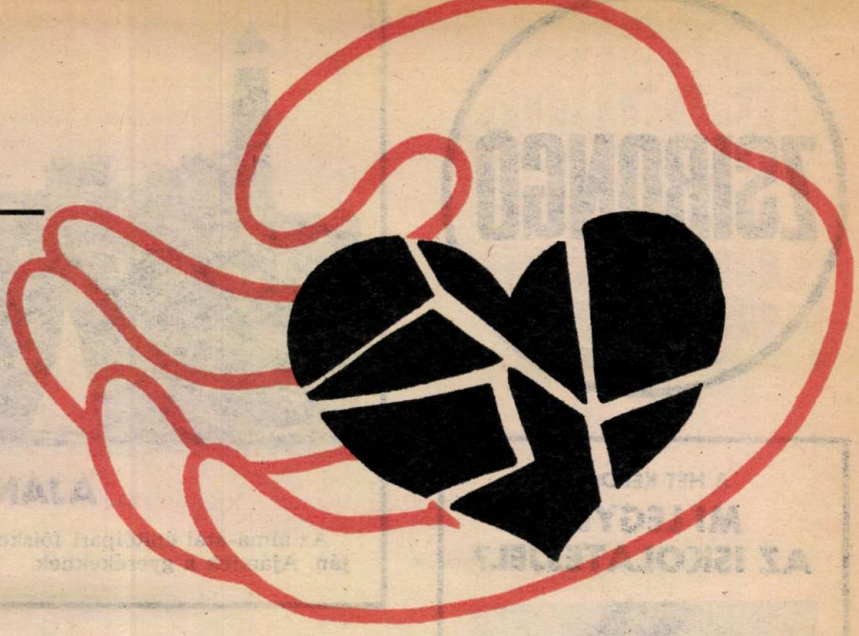

gességét. Neked kell megértést tanúsítanod iránta. Tanulj továbbra is jól és örülj annak, hogy az osztályban vannak sikereid. Ami pedig a fiúkat illeti: nem kell sürgetni az együtt járást, az iskolai rendezvények, a közös élmények is jelenthetnek kapcsolóerőt. S ha a te részedről nagyobb lesz a türelem, idővel talán nagymamád is belátja, hogy nyugodtan engedhet a „kötőféken".

A **TÖNKRETETT** és az **EGY RÓZSASZÁL, AMIT LE AKARNAK TÖRNI** jeligéjű levél íróját kérjük: ha a fővárosban lakik, keresse meg szerkesztőségünkben a rovat szerkesztőjét. Ha vidéki, úgy küldjön egy címet (barátnő, rokon, iskola), ahova írhatunk. Itt pár sor kevés a válaszra, pedig úgy látjuk; tudunk segíteni!

Úgy tűnik, a mai nap a felnőtt témáké, így hát essen szó még egy gyakori kérdésről: a tanárszerelemről. A **SZERELMES LÁNYOK**, a **MIT TEGYEK?** és egy jelige nélküli levél írójának üzenjük: ezt az érzést okosan kell kezelni. Valójában nem szerelemről van szó! Csodálat támadhat egy fiúban a férfi tanár, vagy egy lányban a tanárnő iránt is. Az érzést nem szabad se túl-, se leértékelni. Akkor cselekszel helyesen, ha rajongásod egyre jobb jegyekben, a tantárgy iránti mind nagyobb érdeklődésben mutatkozik meg.

A tanár—diák kapcsolat olyan alakulását azonban, amiről a **SUNSHIN** jeligéjű levél írója tudósít, egyszerűen nem fogadhatjuk el. Ez a fiatalember nem való a katedrára, s méltatlan mindenfajta szeretetre. Jó lenne, ha szüleidhez őszinte lennél és elmondanád a történteket. Bizonyára megtalálják a módját, hogy ifjú tanárod szigorú figyelmeztetést kapjon a magatartásáért. Légy bátrabb, ne féltsd az

osztályzatodat. Nem ér annyit egy félévi ötös, mint egy életre szóló, balsikerű élmény.

S amíg a tanárok iránti rajongás esetében engedékenyek vagyunk, addig három felkiáltójelet teszünk az után a NEM!!! után, amit azoknak a lányoknak üzenünk, akik idősebb férfival kialakuló vagy már meglevő kapcsolatukról írnak. A **SOK ÉV KÜLÖNBSÉG** jelige írójának a válaszunk: jeligédben benne van a felelet. Érthető félelmed szüleid szigorától. Gondold át még egyszer a dolgot, mielőtt döntenél. Te is rájössz arra, hogy csak egy válaszod lehet. **VALI** sem kaphat más tanácsot: nem szükséges a férfi tudtára adni érzelmedet. Kivált, hogy házassága és barátnője tovább bonyolítja az amúgy is értelmetlen vonzalmat. Ugyanezt tudjuk üzenni a **SZERETHETEM-E?** jeligéjű levél küldőjének. Az aláírás és jelige nélkül hasonló témában kérdező 14—15 éves lányoknak pedig azt tanácsoljuk: sürgősen vegyétek elő a józanabbik eszeteket!

Az **ÖCSI SEGÍTS!** levél írója után és felelőtlenül viselkedett, amikor bedőlt a fotózás ürügyének. Ezt a lehetetlen „kettős" kapcsolatot azonnal abba kell hagyni, mielőtt még nagyobb lesz a baj. A fiúk eljárása tisztességbe, törvénybe ütköző cselekedet! S ha már nem akarsz magad a rendőrségre menni, jó lenne, ha találnál ismeretségi körödben olyan felnőttet, akinek el mered mondani a történteket.

A **TEHETETLEN VAGYOK** jeligéjű levél írójának nőgyógyászati vizsgálatot ajánlunk. A levél írója kétségbeesetten kérdezi: hogy tehetett ilyet velem? Meggyőződésünk, hogy az effajta ügyekben kettőn áll a vásár. Az ugrás az első szóra, a felszínes kapcsolatba fejetlenül belelépés azt mutatja: a meggondolatlan elkövető híján van néhány tulajdonságnak. Önérzet, önbecsülés és büszkeség — ma sem ment ki a divatból! A balul sikerült kapcsolatok döntően a lányok magatartásán múlnak. Miközben nagyon sok lány felnőtt akar lenni külsőségekben, gondolkodásában túlságosan is gyerek még! Mert ha nem így lenne, akkor a **HAGYJAM?** jeligéjű levél írója fel sem tenné az értelmetlen kérdést. Nem biztos, hogy az a „nagyon rendes" fiú olyan rendes. Jobban örültünk volna, ha te magad döntesz úgy: nem hagyod a dolgot. Az **ŐSZINTESÉG** jeligéjű levél írójának azt üzenjük: a tapizás a másik lebecsülését jelenti. Az a lány, aki hagyja, tűri a fiú „üzelmeit", elfogadja ezt a lekezelő magatartást. Az effajta kapcsolat nem szerelem, hiszen ehhez az érzéshez a másik tisztelete, akaratának elfogadása, személyiségének megbecsülése is hozzátartozik.

A **DIÁK KISLÁNY** jeligéjű levelet megköszönjük. Nem elsősorban azért, mert azt írtad: „olvastam a válaszokat, és azt éreztem, hogy Önök figyelmesen olvassák el a leveleket és szívből jövő jó tanácsokat adnak". Ami a figyelmet illeti: valóban igyekszünk minden levélre időt szánni, s mindenkinek szívünkből, mi több: eszünkből jövő tanácsot adni.

Mégis, kedves diák kislány, a tiedhez hasonló leveleknek örülünk a legjobban. Azoknak, akik nem a felelősség átvállalását, hanem közös gondolkodást várnak tőlünk. Akik voltaképpen tisztában vannak döntéseikkel, de bevallják azt is: jó megosztani másokkal gondolataikat. Azt például, hogy a szerelem valami egészen különleges csoda, amit bizony nem kell szégyellni! Kivált, ha olyan őszinte és szép, mint a tiéd. Ebbe a szeretetbe még az elszakadás fájdalma is belefér. Bár, ki tudja, hogy válnotok kell-e? Olyan kapcsolat a tiétek, amit megtartani, s ha úgy adódik: megőrizni is érdemes.

Várjuk leveleiteket. Címünk: Pajtás szerkesztősége, 1397 Budapest, Jászai Mari tér 5. A borítékra írjátok rá: **BIZALOMMAL.**

Telefonszolgálatunk először január 28-án, hétfőn délután jelentkezik. Részletes tájékoztatást következő számunkban adunk.

ZSIBONGÓ

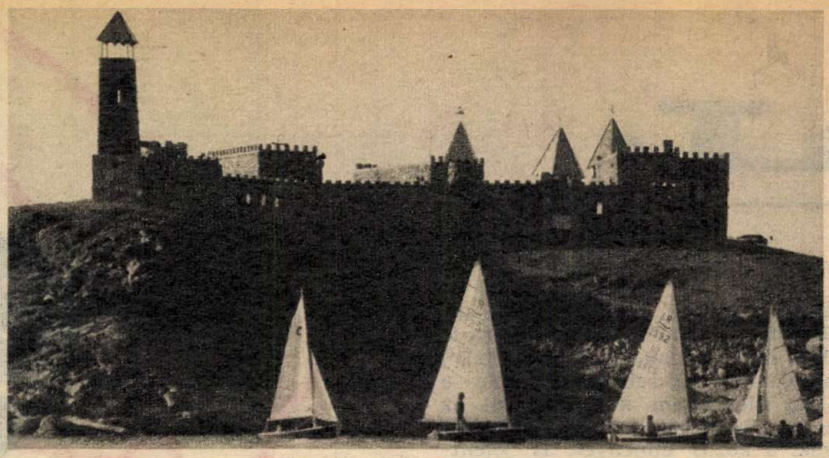

AJÁNDÉKVÁR

Az alma-atai építőipari főiskolások emelték a Kapcsagáji-tenger partján. Ajándék a gyerekeknek.

A HÉT KÉRDÉSE

MI LEGYEN AZ ISKOLATEJJEL?

A tej élet, erő, egészség. De vannak iskolák, ahonnan teljesen kitiltották, mondván: nincs aki árusítsa és a műanyag poharakkal szemetelnek a gyerekek. Például a főváros mintegy kétszázezer általános iskolása csupán húszezer poharas tejet fogyaszt el az óraközi szünetekben, pedig sokan a reggeli rohanás miatt otthon sem tudnak reggelizni. Az érdekvédelmet figyelembe véve jó lenne, ha az úttörőtanács tagjai megbeszélnék e gondot és javaslatot készítenének, hogy miként lehetne eljuttatni szinte mindenkihez az iskolatejet. Az ötleteket szívesen továbbítjuk az illetékesekhez.

TIZENHÁROM ÉVES ORVOSTAN-HALLGATÓ

Kosztya Szlavin kéthéves korában tanult meg olvasni. Ötévesen már felvették az első osztályba, s tizenkét éves korában már kitüntetéssel elvégezte a középiskolát. Most a bakui orvosegyetem hallgatója. Húszévesen már orvosként szeretné gyógyítani az embereket.

SZAKÁCSTITKOK

1. A teasütemény hetekig friss marad, ha fóliába csomagoljuk vagy jól zárható műanyag dobozba tesszük.
2. Szebb színű a tojássárgája, ha keveréskor egy piciny sót teszünk bele.
3. Többnek látszik a tojásrántotta, ha a fehérjét habbá felverjük.

GRATULÁLUNK!

A IV. országos karate bajnokságon a serdülő lányok közül a dunaújvárosi Bajai Angéla lett a bajnok. Gratulálunk a győzelemhez.

ÁTVÁLTOZÁSOK

Milyen bajusz illik nekem? A Népszínház fodrászműhelyében gondos előtanulmányok után — az alakított személyhez igazodva és összhangban a színész arckarakterével — készül a maszk.

AJÁNLATUNK

László Endre:
Szíriusz kapitány és Csillaglány

Szíriusz kapitány és barátainak újabb kalandját egy távoli bolygóról fogott üzenet indítja el. Majd megérkezik a Holdra Csillaglány térfotója, akit zseniálisan okos, de gonosz apja vetít oda, hogy kémkedjen . . .

LEG... LEG... LEG...

A turaiak újságja, az Úttörőszonda csapat „leg"-vetélkedőről tudósítja olvasóit. A leghosszabb nevű Demetrovics Krisztina. A leghosszabb haja Nagy Mariannának van. A legalacsonyabb felsős I. Szabó Zoli, a legmagasabb Lakatos Marianna. A legtöbb ruhadarabot — harminckettőt — I. Szabó Zolin számolták meg.

KUTYAMÓDRA

Ki jön velem focizni? Kutyául elverem!

KÉSZÜL A SZŐTTES

A hadháztéglási 266. számú Kinizsi Pál Úttörőcsapat tagjai megmentették a régi kézi szövőszékeket és megtanultak rajtuk szőni. A szakkörben gyönyörű szőttesek készülnek.

A HÉT POÉNJA

ZSIBONGÓ

KÖNYVSTAFÉTA, HANGORKÁNBAN

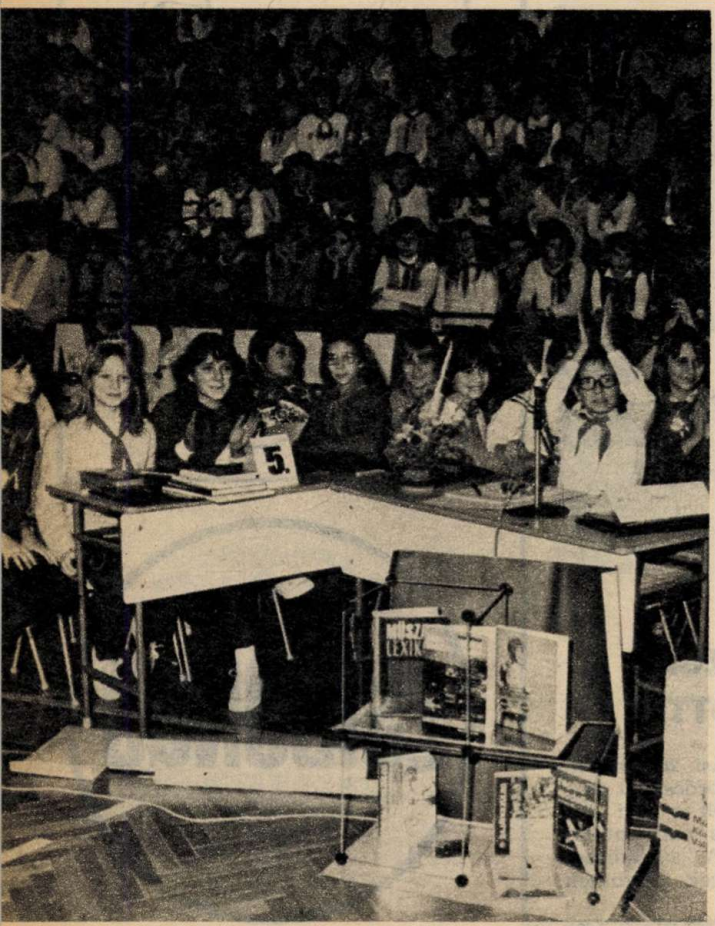

Vajon honnan jön ez a nyárias hangorkán? Lévén december ötödike, a fákon vékonyka dérlomb fehérlik, és a Balaton-parton végestelen végig álmot hint a téli csöndesség.

Kivéve Zánkát. A sportcsarnok falai majd' kidőlnek a zsivajtól, amelyeken időnként áttörnek a drukkolók ritmusos, biztató strófái. Képzelj el egy szavalókórust, több száz résztvevővel, teljes hangerővel, ütemesen kísérve!

A gyermekkönyvhét ünnepi megnyitója kezdődött ilyen óriási hangorkánnal, amelyet a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat rendezett Zánkán.

Könyvstaféta címmel fél háromkor kezdődött a nagyszabású vetélkedő, amelyben nyolc 15 tagú csapat küzdött meg egymással. Tehát százhúsz versenyző, és mögöttük legalább ezren a drukkolótáborban. Ez utóbbi verte szét hangorkánjával a téli csöndet.

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat részéről Keresztes Emese elmondta, hogy eddig a könyvheti rendezvényekre általában 100—200 gyerek jött el. Most valami nagyszabásút akartak csinálni, valami harsány, örömteli demonstrációt a könyv körül.

Hát ez sikerült. Dobhártyarepesztő üdvrivalgások közepette vonultak be a versenyzők: a Csukás István, a Gárdonyi Géza, a Corvina, a Móra Ferenc, az Anonimus, a Weöres Sándor, a Dobó István és a Heidi csapat.

Varga Zoli, aki a drukkolók között ült, elmondta, hogy azért izgul a hármas számú csapatért, mert szabolcsiak, és közöttük vannak a barátai.

Pécsi Beáta, a Móra Ferenc csapat kapitánya elárulta, hogy itt voltaképpen friss, éppen ezért nagyon is élő barátságokról van szó, olyanokról, amelyek ebben a „forró" zánkai télben kötettnek.

November 26-án három megyéből ezer gyerek érkezett, s közülük százhúsz önkéntes vállalta a versenyt. A csapatok tagjai együtt éltek, játszottak, olvastak, készültek, egy szobában laktak.

— Az egy nagy összefűző erő, hogy mi csapattagok mindannyian nagyon szeretünk olvasni — mondta Páll Csilla, a Csukás István csapat kapitánya. — Tehát nincs olyan gondunk, hogy miről beszélgessünk. Aki sokat olvas, annak mindig van mondanivalója, és talán ügyesebben, szemléletesebben fejezi ki magát azoknál, akik nem olvasnak.

— Izgultok? — kérdez-

Dugjuk össze a fejünket, így okosabbak leszünk

Amíg töprengünk, Zorán énekel nekünk

No, lássuk, milyen is legyen ez a virágkompozíció?

tem, de válasz helyett csak nevettek. Mondhatom, remekül érezték magukat, mint ahogy ragyogóan érzik majd magukat azok is, akik nyertesként vesznek részt az idei nyári táborozáson. A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat, összefogva a Magyar Úttörők Szövetségével, a gyermekkönyvhéthez kapcsolódó pályázatot hirdetett, „Miért tetszett?" címmel. Minden gyerek részt vehet a pályázaton, ha leírja, hogy melyik frissen (vagy nemrégiben) megjelent ifjúsági könyv tetszett neki legjobban és miért?

A pályázatot 1985. január 30-ig kell beküldeni. Még nem késtél el, még megpróbálhatod. Gondosan, okosan megírt véleményedet küldd el a következő címre: Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat. propagandaosztály, Budapest 5. Pf. 370. — 1370.

A nyertesek névsorát lapunk egyik májusi számában olvashatjátok. Ezek után csak azt mondom én is, amit Zánkán egyszerre ezren kiáltottak: HAJRÁ!

Magyar

Fotó: Potzmann János

Kiállítást kell rendezni a könyvekből. Hol is kezdjük?

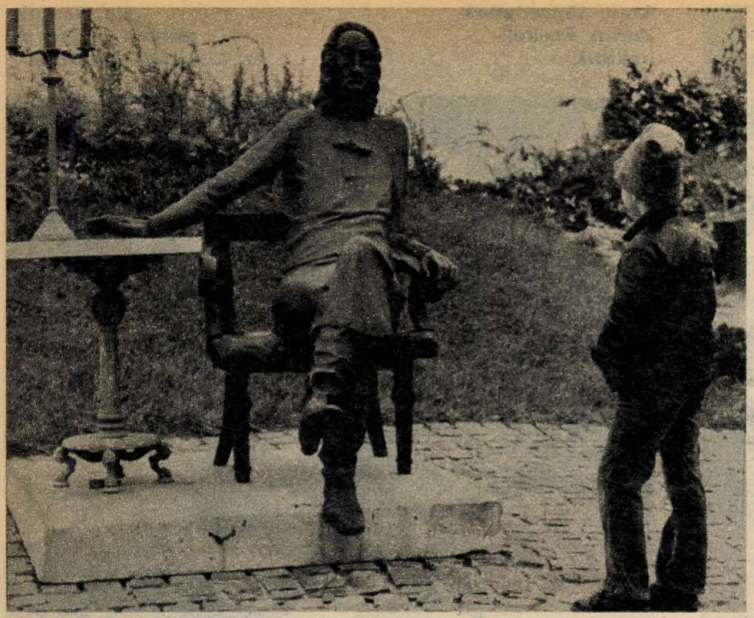

A professzor

A SZOBRÁSZ

Varga Imre 1923. november elsején született Siófokon. Már gimnazista korában bemutatták rajzait Párizsban. 1950—56. között Mikus Sándor növendéke a Képzőművészeti Főiskolán. 1969-ben Munkácsy-díjat kap, 1973-ban Kossuth-díjjal tüntetik ki, 1979-ben Érdemes művész lesz, 1981-ben Herbert-díjat kap.

Több mint száz művét avatták fel hazánk különböző városaiban, de megtalálhatók szobrai Belgiumban, Lengyelországban, Itáliában, Jugoszláviában, Jemenben, Franciaországban. Azon kevés művészek egyike, akinek már életében állandó gyűjteményes kiállítást rendezett be a kortársi tisztelet.

Budapest III. kerület, Laktanya utca 7. Óbuda patinás, öreg házai közül az egyik. Látszatra kicsi, de ahogy belépsz a kapun, világnyi méretekre tágul. Varga Imre szobrai fogadják az ide belépőt.

Képeinken ízelítőt szeretnénk adni az állandó kiállítás hangulatából, Varga Imre művészetéből. Ha jobban meg akarod ismerni őt, menj el a Laktanya utcai házba, s ott magad is belátod majd, hogy amit érdemes megtudni egy művészről, azt csak a művek mondhatják el, szavak nélkül, a látvány megrendítő erejével.

M. K.

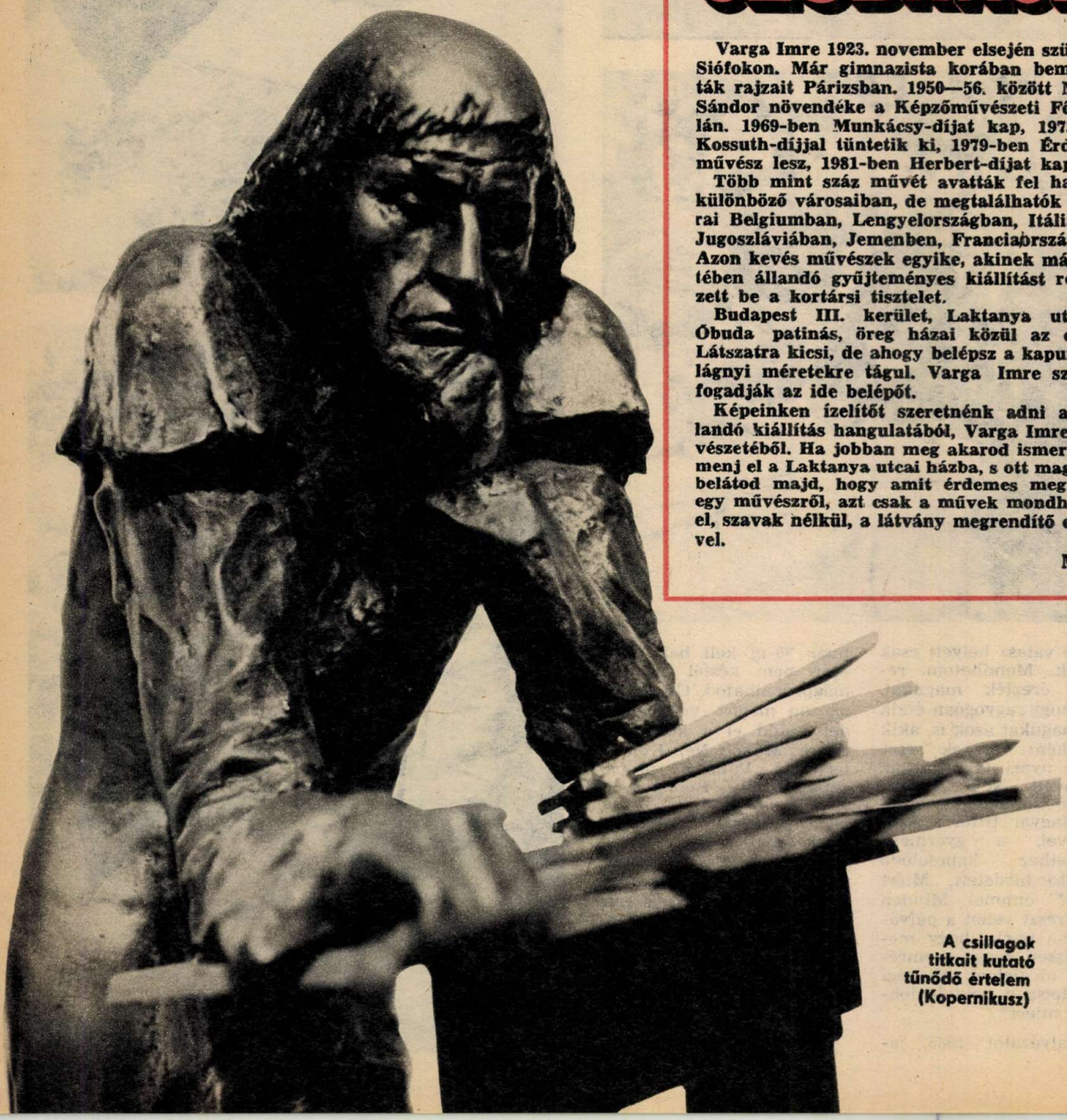

A csillagok titkait kutató tűnődő értelem (Kopernikusz)

A keserű méltóság
(Derkovits Gyula
festőművész)

Árpád-házi
Szent Erzsébet
és Lajos herceg

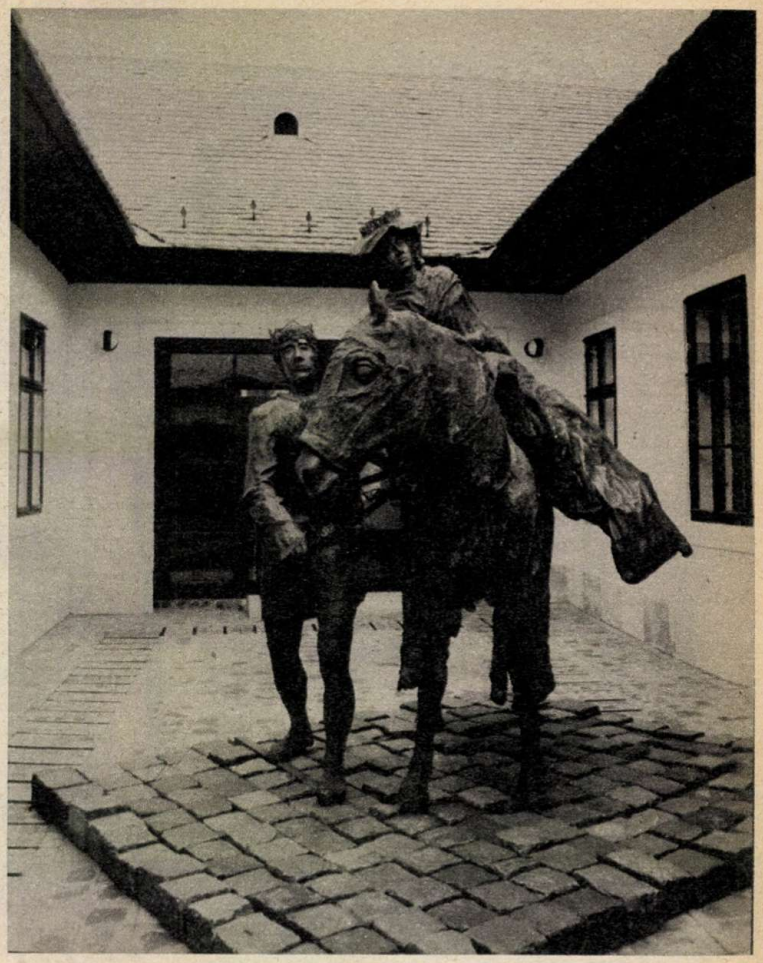

Kulich Gyula emlékmű.
Az örök emberi kín jelképe

Balra: Czóbel Béla festőművész

A ZEBEGÉNYI FLOTTA

A VITRINEKBEN
HAJÓZÁSI MŰSZEREK,
SZERSZÁMOK, EGYÉB FELSZERELÉSEK
LÁTHATÓK

Farkas Vince
nyugdíjas hajóskapitány
szabad idejében
régi hajók modelljeit
építi.
Zebegényi házában
valóságos flottilla
várja az érdeklődőket.
Pontos
kicsinyített
másai láthatók
itt III. Ramses fáraó
hadihajóinak,
kereskedelmi hajóknak,
amelyek fűszereket
szállítottak
Európa és India
között.
Hosszú időbe telik
egy-egy modell
elkészítése:
a kisebb hajókat
három,
a nagyobb,
több munkát igénylőket
pedig 40 hónapon át
építi a kapitány

Fotó: Potzmann János

A RÉGI IDŐK
VITORLÁS HAJÓJA
MA MÁR HIÁBA VÁR
MORAJLÓ TENGERRE,
JÓ SZÉLRE

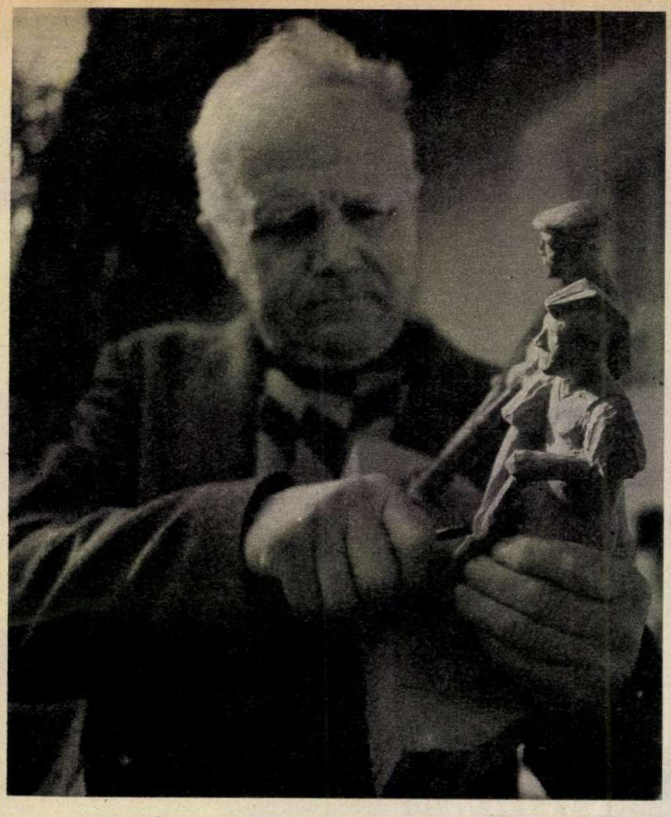

„TISZÁN INNEN, DUNÁN TÚL"

MÁTRA MENTI JÓ PALÓCOK

Kik azok a palócok, és miért palócok a palócok? Komoly tudósok is törték rajta a fejüket éppen eleget. Volt aki azt állította, hogy a palóc név szláv eredetű és „síkon-gyepen lakót" jelent, mások arra következtettek kutatásaik során, hogy a „palócz nemzet" a hun—szkíta népcsaládnak egyik tagja, megint mások meg azt állították, hogy a palóc név egyenlő az orosz-szláv polovccal, mivel réges-régen az orosz krónikákban így emlegették a kunokat. A palócok tehát a kunok leszármazottai.

Győrffy István, a híres tudós 1921-ben írott dolgozatában elismeri, hogy a kunokat az oroszok valóban „polovc" néven emlegetik, ám az igazság az, hogy a palócság és az alföldi kunság között semmiféle hasonlatosság nincs. A palóc éppolyan gúnynév, mint a matyó és a Cserhát, a Karancs, továbbá a Mátra és a Bükk közötti terület dombhátain és a patakok völgyeiben élő magyarságot jelenti. Több mint háromszáz esztendeje már, hogy palóc jelzővel illették ezt a népcsoportot, amely a Mátra vidékén él és még ma is híven őrzi hagyományait.

TE CSAK SZEDD A VADKÖRTÉT

Szeder Fábián 1819-ben így írt róluk: „A Palóczok nemcsak szorgalmatos földmívelők, értelmes marhatartók, hanem többnyire mindnyájan mesterséges fafaragók is. Amellett, hogy házaikat maguk építik, a szekereket, járműkat, hordókat, kádakat, konyhai faedényeket is megkészítik."

Na és ott voltak a Cserhát és a Mátra erdőrengetegei! Hogyne hívták, csalogatták volna az embert, aki ment is szívesen gombát gyűjteni, erdei szedret, málnát, somot, vadkörtét szedni. Erdei foglalkozás volt régente a hamu- és salétromfőzés, no meg a mész- és szénégetés, nem utolsósorban a méhészkedés is.

A szorgalmas, jó palócok a hegyek tövében szelídkedő völgyekben szép sorjában felépítették falvaikat. A parádi iskolások mesélték — Nyulász Ildikó volt a hangadó —, hogy az egri május elsejei felvonulásra néptánc csoportjukat is meghívták, s ott ők a palóc lakodalmast mutatták be, mivelhogy az egészen másmilyen, mint a más tájakon vidámkodó lagzik. Somfai Tiborné csapatvezető mindjárt el is magyarázta, hogy lakodalmi rabkísérés csak a palócoknál van. Arra a legényre, aki elsőként kérte fel az új aszszonyt, hajnalban láncot kötöttek, fejére cserepet tettek, s jelképesen leütötték a fejét. A néphit azt tartotta, hogy az a menyecske, akinek a lagziján megvolt a rabkísérés, biztosan hű marad az urához.

HAJ KI KISZI, HAJ

És voltak más érdekes népszokások is, például a virágvasárnapi „kiszihajtás", amit még az 1950-es évek elején is megcsináltak néhány palóc faluban. Ilyenkor harsányan énekelték a kiszihajtó nótát „Haj ki kiszi, kiszőce, / a másik határba, / Gyere be sódar, / a mi kis kamránkba. / Kivisszük a betegsiget, / behozzuk az egissiget. / Haj ki kiszi, haj."

A kiszi egy piszkafára kötözött szalmabábú volt, amit ócska rongyokba öltöztettek, képét bekormozták, hogy minél csúfabb legyen, azután közrefogták és hangos nótaszóval kivitték a határba, ahol vagy vízbe dobták, vagy elégették. Ehhez a szokáshoz különböző hiedelmek fűződtek. Volt, ahol úgy vélték, kihajtják vele a faluból a dögöt (a betegséget), máshol még azt is hozzátették, hogy a lány, aki a kiszit viszi, még abban az évben férjhez megy.

Húsvét és május között igen nagy titkokat tulajdonítottak a Szent György éjjelnek. Azt tartották, hogy ilyenkor megszólalnak a növények és elmondják milyen nyavalya ellen őrizzenek magukban gyógyírt. Szent György nap hajnalán a boszorkányoknak tartott asszonyok harmatot szedtek a határban, a szeplős lányok meg az éjszaka sötétjében osontak ki, s az árpa harmatjában megmosakodtak.

FEHÉR FALUKÉP

Mennyi színe, virága, szépsége volt a hajdani népi életnek! Ma már jobbára csak a letűnt idők díszletei maradtak fenn. Legtisztábban, legillúziókeltőbben talán Hollókőn, ahol a templom környékén fehérlő falukép még teljesen egységes. A kontyos, vízvezetős, deszkaoromzatos utcai homlokzattal, nyeregtetővel ellátott kis házak a palóc építkezési mód remekművei. Kellemen Ferenc, a fafaragó most is úgy veszi kezébe a vésőt, mint a hajdani palócok, akik oly szívesen faragtak értékes, szép tárgyakat az erdő fáiból.

A faluban ötvenöt védett épület van. A posta, az óvoda, a tanácsháza, az étterem, a falumúzeum is ilyen kis fehér falusi házakban kapott helyet, s ha valaki pihenni, üdülni szeretne itt, hát befizet egy turistaszállásra, s pár napon át olyan környezetben lakhat, amelyben a régi palócok éltek, s élnek még ma is jó néhányan.

Az ófalut, a Nógrád megyei Tanács javaslatára, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal tájvédelmi körzetté nyilvánította.

Hollókő, Bélapátfalva, Istenmezeje, Kondó, Varsány, Felsőtárkány, Parád és még sok kis falu őrzi a valamikori palóc életforma emlékét.

Itt-ott még látni tűzlócát, alatta a tyúkültető kassal, látni vízlócát ülcsikkel (gyerekülőke), s kint a csűrben, az emlékezet kedvéért, még ott áll a fatengelyes szekér.

Sziklatarajokkal tarkított, erdőktől illatos, hullámzó vidék: Nógrád. Madách Imre és Mikszáth Kálmán szűkebb hazája, a nyugalom, a derű és a szépség tartománya. Mikszáth, aki első sikeres regényében átütő népszerűséget szerzett a palócoknak, így ír emlékezéseiben:

— „Sok földet bejártam, de mégis csak Nógrád tetszik legjobban: hegyeivel, völgyeivel, egyenesre nőtt fáival: itt úgy látom a füvek zöldebbek, a virágok illata édesebb, mint bárhol másutt a világon."

Magyar Katalin

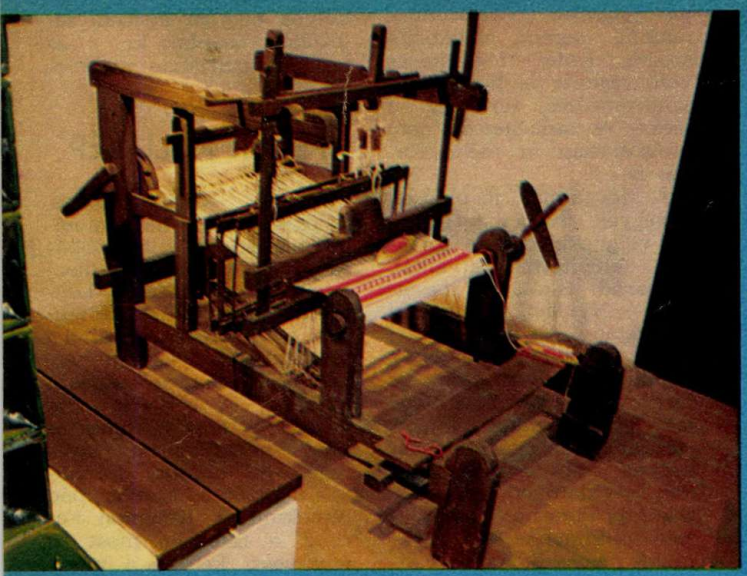

A szövőszék ma már múzeumi darab, ennek ellenére gyakorta szőnek rajta a régi életmódot illusztráló bemutatókon

„TISZÁN INNEN, DUNÁN TÚL"

MÁTRA MENTI JÓ PALÓCOK

Fotó: Karasz Lajos

A látvány egy nótát sugall: „Kis kút, kerekes kút van az udvarunkban . . .”

A tájházak közül jó néhányk-an kényelmes turistaszállást rendezek be. Íme egy padlástér

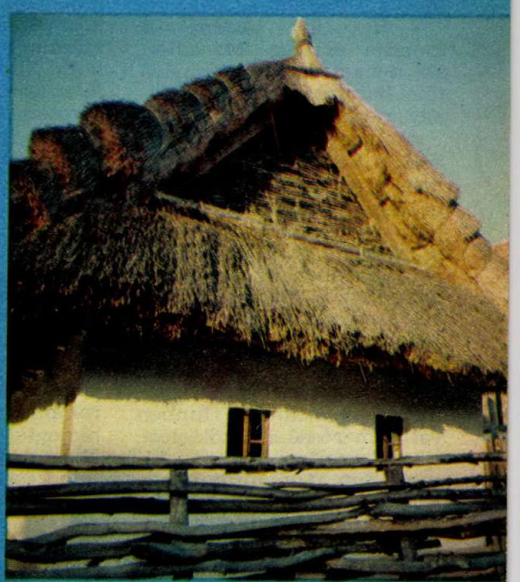

Kontyos, vízvezetős, nyeregtetős palóc ház

Asszonyok jellegzetes palóc népviseletben

KEDVES ISMERŐS

BIOLÓGUS AKARTAM LENNI

A hűvösvölgyi Benkó-villában járunk. A zegzúgos lépcsőfordulók, galériák, folyosók Benkó Péter otthonának nélkülözhetetlen tartozékai, hiszen ezek kötik össze a szobákat a gyerekszobával, a fürdőszobát a konyhával, a családtagokat egymással.

Éva, a feleség kávéval kínál bennünket, s amíg Péter borotválkozik, vidáman cseveg velünk.

Hogy ki miként ismerkedik meg élete párjával az természetesen magánügy, kérésünkre Éva mégis szívesen elmeséli. Miért is ne, hiszen olyan szép emlék.

Egy lány kijön az üzletből és találkozik a barátnőjével, aki éppen a kicsinyét levegőzteti. A lány vidáman hajol a babakocsi fölé és nevetve gügyög a csecsemőnek. Egyszercsak árnyék vetődik a hímes takaróra. Érzi, hogy valaki áll előtte. Riadtan felnéz és meglátja Benkő Pétert. A színész ott áll, kezében egy szál piros rózsa. „Fogadja el tőlem" — mondja. A barátnő zavartan elhúz a babakocsival, Éva ott marad a járdán, kezében a virággal...

— Hát így történt — mondja és siet Marcihoz, aki néhány karnyújtásnyira tőle harciasan rázza a kiságy rácsait.

Amikor utoljára itt jártunk Benkőéknél, Marci még igen pici volt. Azóta bezzeg harcias kis kópé lett, a család harsány, mozgékony középpontja. No de ebben az anyagban nem Benkő Márton a kedves ismerős, hanem Benkő Péter, akinek kisfiús mosolya a Zsurzs Éva rendezte Koppányi aga testamentuma című filmben vált ismerőssé a nézők előtt.

— Szerettem azt a filmet. Épp úgy, mint ahogy a televízió képernyőjén nemrégiben bemutatott Különös házasságot is szeretem, még akkor is, ha ez a szakma szemében nem feltétlenül jelent lehetőséget bravúros színészi alakításra.

— Mi a véleménye Buttler János grófról?

— A regénybeli Buttler szimpatikus nekem, mert Mikszáth felruházta őt előnyös tulajdonságokkal, tisztességgel, úri modorral, műveltséggel. A valóságos Buttler minden bizonnyal egy kicsit faragatlanabb volt és műveletlenebb. Az ő peranyaga csak apropó volt arra, hogy Mikszáth kibontson belőle egy érdekes regényt, aminek valóságalapja csupán annyi, hogy Buttler el akart válni feleségétől, Dőry Máriától. Piroska személye, s a regény sejtelmes reményt adó befejezése, az író szárnyaló fantáziáját dicséri és szinte mindegy is, igaz-e vagy sem.

— Az ember hajlamos arra, hogy egy híres színész fiáról feltételezze, már születésétől fogva színész akart lenni ő is.

— Esetemben nem így van. Engem kisiskolás koromban nagyon érdekelt a biológia, a természet és az állatok. Rengeteget időztem nagyszüleimnél Homokterenyén, boldog közelségben a vidéki csöndességgel, s most is úgy érzem, hogy lelki egészségem ott edződött meg igazán. A test edzettsége persze éppen olyan fontos. Ezt legjobban barátom, Szabó Feri értette meg velem, aki valaha cselgáncsozó Európa-bajnok volt. Soha nem hagyott békén: „gyerünk futni, lovagolni", unszolt állandóan... No, de ott hagytam abba, hogy gyerekkoromban nem akartam színész lenni. Hogy tizennyolc éves koromban mégis megpróbáltam, az bizonyára kíváncsiságommal és akkori hiúságommal magyarázható. Most már persze nem bánom, hogy is bánnám, hiszen ez egy gyönyörű pálya. Persze csak akkor, ha derűsen, könnyedén csináljuk.

— Színpadi szerepei közül melyikre emlékezik vissza legszívesebben?

— Ottóra! Gertrudis királyné sima képű, romlott öccsére! Élvezetes és izgalmas feladat volt életre kelteni a simulékony báj mögött rejtőző alattomosságot.

— Vannak szerepálmai?

— Minden színésznek vannak, de ne adja a sors, hogy megkapják. Miért? Nézetem szerint olyan nagyon jól akarnák megoldani, hogy biztosan elrontanák. Ez persze az én különvéleményem.

— Mire készül most? Milyen új feladat várja?

— A televízió filmre viszi a Varsói melódiát, amit Zsurzs Katival közösen játszunk. Ezzel a darabbal óriási sikerünk volt Szekszárdon. Egy lánygimnázium tanulói ültek a nézőtéren, s most már bevallom, attól tartottam, hogy e „vihogó korban" levő közönség kicsit értetlen lesz és ezáltal kegyetlen is. Tévedtem. A tizenhat-tizenhét éves lányok minden érzelmi rezdülésre fogékonyak voltak. Boldogan és hálásan tapsoltak nekünk. Sosem felejtem el.

— Mit csinál azután, ha betette mögöttünk a kaput? Szerepet tanul? Zenét hallgat, vagy olvas?

— Majd később talán. Most sétálok egyet Marci fiammal a kertben — felelli nevetve.

M. K.
Fotó: Wagner Margit